

BALTIJOS KELIAS PARODĖ, KAD MES EINAME Į LAISVĘ IR MŪSŲ NIEKAS NESULAIKYS!

SLAPTIEJI PROTOKOLAI SĖJA
BAIMĘ IR ŠIŲ LAIKŲ LIETUVOJE

Prieš 73 metus rugpjūčio 23 dieną Vokietijos užsienio reikalų ministras Joachim Ribbentrop pirmąkart gyvenime paragavo rusiškos juodosios ikros, kurią pagardino šampanu, išgertu už slaptą sandėrį su SSRS diktatoriumi Josifu Stalinu, pasidalijus Rytų Europą. J. Ribbentrop šampanas greitai atsirūgo kartuvių kilpoje, bet didžiųjų valstybių sąmokslas Lietuvai įvarė baimės sindromą, kurio išsigydyti nepavyko iki šiol.

Rugpjūčio 23 dieną, Lietuvoje plėvesuoja trispalvės su juodu kaspinu, primenančios, kad 1939 m. Vokietijos užsienio reikalų ministras J. Ribbentropas ir SSRS užsienio reikalų ministras Viačeslavas Molotovas pasirašė Nepuolimo sutartį ir slaptuosius protokolus, padalijusius Rytų Europą ir atrišusius nacių bei komunistų agresoriams visą pasaulį įtraukti į karą.

Planai pulti Lietuvą
subrendo anksčiau

Griežtai istoriškai žiūrint, rugpjūčio 23-oji nereiškia Lietuvos sovietinės okupacijos pradinio taško. Visų pirma, jau 1938-siais metais stalininėje SSRS buvo išleisti slapti žemėlapiai, kurioje Lietuva jau vadinama „Litovskaja SSR”.

Antra, pagal pirmąjį slaptųjų protokolų variantą Lietuva buvo numatyta kaip Vokietijos interesų zona. Planas pakeistas rugpjūčio 28-ąją, paaiškęjus, jog Lietuva griežtai atsisako stoti į karą su Lenkija ir jėga atsiimti Vilnių. Agresyviajai

vokiečių ir rusų diplomatai nepavyko pasinaudoti Antano Smetonos priešiškuumu Lenkijai ir užtraukti mūsų šaliai gėdą šimtmečiams.

Tautos prabudo
Baltijos kelyje

Praėjus dešimtmečiams, nelemtojo sandėrio sukaktis Lietuvai tapo vienu atspirties taškų atgauti laisvę, kurios praradimo pradžia buvo 1939-ųjų slaptieji protokolai.

1989-siais rugpjūčio 23 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės susikibo rankomis Baltijos kelyje ir tiesiai pareiškė ne tik SSRS, bet ir visam pasauliui, kad jie nori ne didesnės autonomijos, o atkurti nepriklausomas valstybes.

Bet ar Molotov-Ribbentrop pakto pamokos nenuėjo vėjais, ar išnyko grėsmė Lietuvai vėl tapti didžiųjų valstybių užkulisinių žaidimų įkaite?

Politinio žaidimo
taisyklės pasikeitė

Seimo narys, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Arvydas Anušauskas kalbėjo optimistiškiau, teigdamas, jog Lietuva neblogai įsisavino Molotovo-Ribbentropo pakto pamoką, pasikeitė ir tarptautinės politikos žaidimo taisyklės į gerąją pusę.

„Mūsų užsienio politika būtent ir siekiama daryti viską, kad Lietuva nebeatsidurtų antraeilių valstybių sąrašė. Manau, NATO ir ES skydas yra patikima Lietuvos valstybinės nepriklausomybės garantija”, – tvirtino A. Anušauskas.

*lrytas.lt*D. USTINOV ADVOKATAI: NĖRA SVARAUS
PAGRINDO IŠDUOTI MŪSŲ KLIENTĄ JAV

Vilnius, rugpjūčio 14 d. (ELTA). Rusijos ambasada Lietuvoje, prašoma daugelio Lietuvos ir užsienio žurnalistų, trečiadienį pakomentavo Lietuvos Apeliacinio teismo sprendimą išduoti Jungtinėms Valstijoms Rusijos pilietį Dmitrij Ustinov. **Jis Lietuvoje buvo sulaikytas paprašius JAV teisėsaugos pareigūnams.**

Rusijos poziciją liepos 24 d. jau išreiškė Užsienio reikalų ministerijos įgaliotinis žmogaus teisių, demokratijos ir įstatymo valdžios klausimais Konstantin Dolgov. Šalis tiki-

si, kad Lietuvos teismo nutarimas bus dar kartą apsvarstytas.

D. Ustinov advokatai teigia, kad teisme nebuvo pateiktas svarus pagrindas išduoti Rusijos pilietį JAV. Rusijos ambasada mano, kad LR Apeliacinio teismo sprendimas buvo įvykdytas skubotai, todėl pareigūnai laiko sprendimą politiškai angažuotu.

Rusijos ambasada pareiškė, kad Jungtinių Valstijų ir Lietuvos teisėsaugos pareigūnų veiksmai tikrai nepagerins tiek Rusijos ir JAV, tiek ir Lietuvos bei Rusijos tarpusavyo santykių.

1939-ųjų rugpjūčio 23 d. Stalino valdoma Sovietų Sąjunga ir nacių valdoma Vokietija pasirašė dokumentą, sukėlusį pasaulinį karą, per kurį žuvo milijonai žmonių. Paktą pasirašo Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų komisras V. Molotov stebint Stalinui ir nacių ministrui J. von Ribbentrop ir kitiems.

RŪSTI TIKROVĖ IR ŽVILGSNIS Į ATEITĮ

Š.m. liepos 23 d. „Dirvos” laidoje tilpo ilgokas „Dirvai aukojo” sąrašas su aukotojų pavardėmis ir padėka „Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame”. Tai tikrai gili padėka. Šis sąrašas buvo ilgesnis, kadangi daugelis minėtų asmenų dalyvauja šių metų „Dirvos” loterijoje ir tai džiugina, nes Jūsų finansinė parama yra būtina „Dirvos” išlikimui. Metams slenkant, „Dirva”, kaip ir kiti išveivijos laikraščiai, dėl įvairių priežasčių, prarado daug uolių skaitytojų, prenumeratorių ir dosnių rėmėjų ir, vien dėl to, įvairių krypčių išveivijos laikraščiai užsidarė.

Per pastaruosius dvidešimt metų, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo draugija „Viltis” leidžia „Dirvą” tik didelio pasišventimo ir ryžto dėka. Išlaidoms sumažinti buvo nutarta „Dirvą” leisti kas dvi savaites ir šis žingsnis pasirodė teisingas. Taip pat, dėl mirties ar sveikatos negalių praradus apmokamus darbuotojus, jie nebuvo pakeisti, o jų

pareigos perimtos kitų draugijos narių kurie, pagal taisykles, algos negauna. Mėginimai padidinti prenumeratorių skaičių įvairiais būdais, tęsiasi iki šiol, tačiau pasekmės yra varganos. Dovanų, skelbimų, aukų palikimų ir t.t. toli gražu nepakanka laikraščio ateičiai užtikrinti. Be to, į šiuos pajamų šaltinius išveivijos lietuvių organizacijos nekreipia dėmesio, nors skaitytojų ir rėmėjų eilės pavojingai praretėjo. Tas yra ypač pastebima mūsų jau-nojoje kartoje, kuriai, kartais atrodo, tautiškumas ir lietuviškasis žodis yra nepatrauklus. Tai sudaro didelį iššūkį „Dirvos” leidėjams į kurį turėtų atkreipti dėmesį ir visa lietuvių bendruomenė.

Per „Dirvos” 98-is gyvavimo metus, jai vadovavo dešimt redaktorių. Dabar ji yra gabaus ir patyrusio redaktoriaus Vytauto Radžiaus rankose. 2015 metais „Dirva” švęs savo šimtmetį, kuri tinkamai paminėti reikia ir prenumeratorių ir rėmėjų.

Deja, daug jų, metams bėgant, iškeliavo į Anapilį... Dar liūdniau, kad jų vaikai ar anūikai nėra linkę sekti savo tėvų ar senelių žingsniais, nors jie ir remia organizacijas kurios yra jiems „prie širdies”. Už tai juos galima tik pagirti. Šimto metų sulaukti „Dirva” gali tik su Jūsų nuolatine, dosnia finansine parama. Neužmirškite ir tų nelaimingųjų kurie, dėl lėšų stokos, neįstengia „Dirvos” prenumeruoti. Užsakykite jiems „Dirvą”. **Taip** Jūs padarysite juos laimingais ir kartu parodysite savo kilnią širdį. Šis rašinys nėra verkšlenimas, bet nuoširdžios pastangos supažindinti Jus su nepavydėtina tikrove ir suteikti Jums proga plačiau atverti savo širdis, rankinukus ir portfeliukus. Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis”, „Dirvos” leidėja, yra atleista nuo federalinių mokesčių. Mūsų EIN numeris 34-0745990.

Algirdas V. Matulionis

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Šių metų „Misija Sibiras ‘13” šešiolika dalyvių dvi savaites tvarkė Vakarų Sibire, Tiumenės srityje, Novyj Tap, Lesnajos, Lebediovkos, Verch Kamenkos ir Kulemešo kapines, kuriose ilsisi ištremti lietuviai. Ekspedicijos dalyviai su savo išgyvenimais supažindins mokyklų ir universitetų bendruomenes bei visuomenės atstovus. „Misija Sibiras” organizuojama nuo 2006 metų.

Dubysos slėnyje, Ariogaloje vyko tradicinis tris dienas buvusių tremtinių, politinių kalinių sąskrydis „Su Lietuva širdy”. Kiekvieną rugpjūtį, šiemet 2 dieną, rengė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Renginyje dalyvavo Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Kariuomenės vadas generolas Arvydas Pocius, Karinių pajėgų orkestras ir kiti kariai. Šventė prasidėjo minios eisena nuo Ariogalos bažnyčios Dubysos slėnio link. Grojo karinių pajėgų orkestras. Sąskrydžio dalyviai pagerbė bolševikinio režimo aukas, žuvusius už Lietuvos laisvę ir negrįžusius iš tremties.

Elektroninę „Lietuvos istoriją” nemokamai galima skaityti anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų, rusų ir lenkų kalbomis. Knygoje trumpai pateikiama Lietuvos istorija nuo valstybės susikūrimo iki įstojimo į Europos Sąjungą. Knyga išsiuntinėta Lietuvos ambasadoms ir atstovybėms pasaulyje. Istorikų bendras darbas pateikia Lietuvos vietą senojoje ir naujojoje Europos istorijoje, sako užsienio reikalų viceministras Vytautas Leškevičius. Knygos „Lietuvos istorija” autoriai – profesoriai Alfonsas Eidintas, Alfredas Bumblauskas, Antanas Kulakauskas ir istorijos daktaras Mindaugas Tamošaitis. A. Bumblauskas apžvelgia laikotarpį nuo seniausių laikų iki abiejų Tautų Respublikos sunaikinimo 1795 metais. Carinės Rusijos valdymo metus, tautinį atgimimą aprašo A. Kulakauskas, o Lietuvos valstybės atgimimą nagrinėja A. Eidintas. Dr. M. Tamošaitis knygoje pristato sudėtingą Lietuvos istorijos laikotarpį – sovietų ir nacių okupacijas, Holokaustą, pasipriešinimą agresoriams ir valstybės atkūrimą 1990 m. ir jos grįžimą į politinę Europos šeimą. Knyga patalpinta tarptautinėje knygų paieškos internetinėje svetainėje www.ebooksbylanguage.com, taip pat suteikiat galimybę knygą bet kuria kalba gauti ir į planšetinį kompiuterį. Knyga yra ir lietuvių kalba.

Lietuvių bendrija „Lemtis” tęsia prieš daugel metų pradėtą darbą. Šiemet į Krasnojarsko kraštą išvyko aštuonių žmonių grupė, vadovaujama patyrusio keliautojo, fotografo Gintauto Alekno. Jis žadėjo aplankyti Manos ir Partizanskojės rajonus ir juose lietuvių kapines sutvarkyti: atstatomi seni kryžiai, sutvirtinami seni paminklai, aptveriamos kapinės. Ekspedicijos metu renkama ir dokumentinė medžiaga, bendraujama su ten gyvenančiais lietuviais. Visa tai fotografuojama ir filmuojama.

Popiežiaus Pranciškaus perduotą palaiminimą Lietuvos jaunimui ir visai Lietuvai pagrindinėmis pasaulio kalbomis paskelbė Vatikano radijas. Lietuvoje vyko šeštosios jaunimo dienos, kurių tema buvo „Jus aš draugais vadinu”. Popiežius ragino nebijoti gyventi tikėjimu ir kvietė pasikliauti Lietuvos globėju šventu Kazimieru. Popiežiaus laiškas Lietuvos jaunimui buvo išdalintas Kaune vykusios jaunimo dienų dalyviams.

Žemaičių Kalvarijoje atlaidai pradėti rengti nuo XVII a. pirmosios pusės, pastačius Pirmąsias Kryžiaus kelio koplyčias. Šie atlaidai gyvuoja 367 metus.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) teigia, kad didžiausia rizika afrikinio kiaulių maro virusui patekti į Lietuvos teritoriją iš kaimyninės Baltarusijos yra kartu su sunkvežimiais įvežamomis prekėmis. Todėl VMVT Vyriausybei pasiūlytame nutarime yra numatytas mokestis už papildomą dezinfekavimą tik sunkiosioms transporto priemonėms.

Sveikatos apsaugos ministerija apsižiūrėjo, kad Lietuva jau trejus metus gyvena be Lietuvos sveikatos programos, kuri yra privaloma pagal Sveikatos sistemos įstatymą. Ankstesnė programa baigėsi dar 2010-aisiais, todėl ministerija pagaliau parengė naują - 2013-2020 metų laikotarpiui. Dokumente yra pateikiamas ir vertinimas, kaip pavyko realizuoti 1998-2010 metų Lietuvos sveikatos programą. Kaip pagrindiniai trūkumai nurodyta tai, kad taip ir nepavyko sumažinti širdies ir kraujagyslių ligų masto, kai kurios gydymo paslaugos (ypač odontologijos, sanatorinio gydymo) tapo sunkiau prieinamos mažesnes pajamas gaunantiems žmonėms. Tačiau pliusų išvardijama daug daugiau ir konstatuojama, kad sveikatos apsaugos sektorius eina teigiama linkme.

Gariūnų prekeiviams savo turto nepavyko paslėpti net Bulgarijoje. Pareigūnai įtaria, kad dvejus apartamentus ant Juodosios jūros kranto vilniečių pora įsigijo pardavinėdama garsių prekių ženklų klastotes ir nemokėdama mokesčių. Kiek per mėnesį uždirba Gariūnų prekeivis? Atsakymo į šį klausimą ieško ir mokesčių inspektoriai, ir Vilniaus apylinkės teismas. Tik jį išgirdęs, teismas galės įvertinti ar Gariūnų turgaus senbuviai 40-metis Renatas Šukelis ir 37 metų Natalija Peniajeva galėjo įsigyti apartamentus Bulgarijos kurorte ir pasistatyti namą Vilniuje, rašo Lietuvos rytas.

Prez. Barack Obama ir prez. Vladimir Putin po pasitarimo Airijoje išsiskyrė nedraugiškai. JAV prezidentas pranešė nevyksią į Maskvą, kaip buvo sutarta, tačiau rugsėjo 5 ir 6 dienomis dalyvaus 20 tautų vadovų konferencijoje St. Petersburg. Nenumatyta, kad jie susitiks pokalbiui. *AP*

B. OBAMA ATŠAUKĖ SUSITIKIMĄ SU V. PUTIN

JAV prezidentas Barack Obama atšaukė planuotą susitikimą su Rusijos prezidentu Vladimir Putin. Susitikimas buvo numatytas kitą mėnesį Maskvoje.

Šią naujieną pranešė JAV prezidento administracija. Pareigūnai pakartotinai išreiškė nusivylimą dėl Rusijos sprendimo suteikti politinę prieglobstį amerikiečiui Edward Snowden, kuris yra kaltinamas valstybės paslapčių išviejimu.

Apie pablogėjusius santykius su Maskva B.Obama kalbėjo rugpjūčio 6 d. interviu pokalbių laidoje, kurioje jis kaltino rusus grįžimu į „šaltojo

karo galvosėną”.

Apžvalgininkai šį JAV prezidento sprendimą vadina retai pasitaikančiu diplomatinio atkirčiu.

Šis žingsnis taip pat atspindi augantį JAV nepasitenkinimą dėl prastėjančios žmogaus teisių padėties Rusijoje ir Maskvos priešraketinės gynybos sistemos planų.

Tačiau aukšti Baltųjų rūmų pareigūnai tikina, kad B.Obama vis tiek atvyks į G 20 šalių susitikimą Sankt Peterburg. Tik nebeliko plano su V.Putin susitikti akis į akį.

Rusija yra „nusivylusi” dėl JAV prezidento sprendimo atšaukti rugsėjo pradžioje pla-

nuotą vizitą į Maskvą.

„Mes nusivylę”, – žurnalistams sakė V.Putin padėjėjas užsienio politikos klausimais Jurij Ušakov. Jis pridūrė, jog Maskvai yra aišku, kad minimas sprendimas yra susijęs su JAV žvalgybinę informaciją nutekinusiu E.Snowden, kuriam Rusija suteikė laikiną prieglobstį.

Pasak J.Ušakov, situacija rodo, kad JAV vis dar nėra pasirengusios santykiams su Rusija „lygiais pagrindais”, tačiau kvietimas B.Obamai atvykti vis tiek galioja. „Pati ta problema pabrėžia, kad JAV, kaip ir anksčiau, nepasirengusios grįsti santykius lygiateisiu pagrindu”, – sakė prezidento padėjėjas. *Reuters*

JAV ATŠAUKIA BENDRAS KARINES PRATYBAS SU EGIPTU

JAV prezidentas Barack Obama ketvirtadienį pirmą kartą paskelbė viešą savo pareiškimą apie sparčiai blogėjančią padėtį Egipte, kur žuvo daugiau kaip 500 žmonių.

B. Obama pareiškė, kad, tvyrant smurtui Egipte, protestuodama prieš šimtų demonstrantų nužudymą, JAV atšaukia bendras karines pratybas su Egipto kariškiais.

JAV prezidentas paragino kariškių paskirtąją Egipto valdžią atšaukti nepaprastąją padėtį ir leisti žmonėms taikiai protestuoti.

B. Obama perspėjo, kad Egiptas žengė „pavojingesniu keliu”, bet nežada įšaldyti 1,3 mlrd. dolerių pagalbos Egipto kariškiams. „Nors mes norime išlaikyti savo ryšius su Egiptu, mūsų tradicinis bendradarbiavimas negali tęstis kaip įprasta, kai civiliai žudomi gatvėse ir jų teisės nusirita į atgal”, – kalbėjo jis žurnalistams, susirinkusiems prie jo atostogų namų Martos Vynuogyno saloje Massachusetts.

B. Obama pasakė, kad JAV informavo Egiptą, jog atidedamos karinės pratybos

„Bright Star”, kurios vykdavo kas dveji metai nuo 1981-ųjų.

Šios pratybos buvo atšauktos ir 2011-aisiais, kai Egipte vyko sukilimas, nuvertęs daug metų šalį valdžiusį artimą JAV sąjungininką Hosni Mubarak.

Nuo to laiko Egipte neramumai nesiliauja, vėl sustiprėję nuo liepos 3 dienos, kai kariškiai nušalino nuo valdžios pirmąjį demokratiškai išrinktą prezidentą islamistą Mohamed Mursi.

Rugpjūčio 14 d., Egipto saugumo pajėgoms, ignoravusioms JAV ir kitų šalių raginimus laikytis santūrumo, ėmus griauti protestavusiųjų

M. Mursi šalininkų stovyklas Kaire ir kilus susirėmimams, žuvo daugiau kaip 500 žmonių.

B. Obama pažymėjo, kad M. Mursi nebuvo patrauklus ir gal būt „net dauguma” egiptiečių yra prieš Musulmonų brolijos vadą. „Tačiau mes nemanome, kad jėga turi būti sprendžiami politiniai skirtin-gumai; po kariškių intervencijos prieš kelias savaites, dar buvo likusi galimybė susitaisyti ir galimybė eiti demokratijos keliu”, – sakė B. Obama.

„Jungtinės Valstijos griežtai smerkia veiksmus, kurių ėmėsi laikinoji Egipto vyriausybė ir saugumo pajėgos”, – kalbėjo B.Obama. *LRT*

Rusijos užsienio reikalų ministras V. Lavrov atvyko į Washingtoną ir bandė švelninti padėtį su JAV Valstybės sekretoriumi John Kerry po to, kai JAV prezidentas atsisakė vykti pasitarimams į Maskvą. *GI*

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.

Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.

Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

DIKTATORIŲ SUSITARIMAI

■ Europoje 1933-1939 m. įsigalėjus Hitleriui – užėmus Austriją, Čekoslovakiją ir Klaipėdos kraštą, sekantis jo numatytas žygis buvo į Rytus (*Drang nach Osten*). Hitleris pirmąją auką buvo pasirinkęs Lenkiją. Stalinas žinojo „*Mein Kampf*“ turinį, kuriame Hitlerio planas buvo Vokietijos „gyvenimo erdvė“ (*Lebensraum*) – į kurią įėjo Rusija ir kaimyninės valstybės.

Stalinas 1939 m. pradžioje sprendė Sovietų imperijai svarbų klausimą: Vokietijos-Lenkijos karo atveju ginti Lenkiją, kurią yra pažadėję ginti Anlija ir Prancūzija, ar susidėti su amžinu priešu Vokietija ir pasidalinti Lenkiją.

Tarptautiniai įvykiai lėmė Stalino sprendimą tartis su Hitleriu prieš Lenkiją. Svarbiausias, regis, buvo Stalino nepakvietimas į Miuncheno konferenciją 1938 m. rugsėjo 29 d., kuri nusprendė Čekoslovakijos likimą, su kuria Rusija buvo sudariusi draugiškumo sutartį ir Lenkijos išdidumas, kad „Raudonoji armija“ bevertė...

Pirmasis atsilimas tarp sovietų ir vokiečių nacių prasidėjo iš Sovietų pusės. Sovietų pasiuntinys A. Markelov apsilankė Berlyno Užsienio reikalų ministerijoje su pasiūlymu: „Sovietų Sąjunga pagaidauja pradėti naują laikotarpį Vokiečių-Sovietų ūkiniuose reikaluose“. Svarbia reikia laikyti Stalino kalbą 1939 m. kovo 10 d. partijos suvažiavime, kurioje jis kaltino anglus ir prancūzus, kad jie verčia vokiečius veržtis į Rytus: „Tik pradėkite karą su bolševikais, visa kita bus saugu...“ Ir vėl 1939 m. balandžio 20 d. Sovietų ambasadorius apsilankė Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje ir atviromis kortomis siūlė nebe ūkinius reikalus, bet politinę sąjungą. „Rusija nori pradėti normalų taikos gyvenimą su vokiečiais...“.

O Maskvoje 1939 m. gegužės 3 d. „sprogo“ politinė bomba: Stalinas atleido „jam pasiprašius“ Užsienio reikalų komisarą, žydų kilmės M. Litvinov ir į jo vietą paskyrė V. Molotov. Hitleris tuoj padarė strategines išvadas ir pasiruošė pulti Lenkiją. Stalino sąmoklą prieš Hitlerį yra smulkmeniškai išdėstęs Brežnevo laikų Generalinio štabo narys Viktor Suvorov ir su ta medžiaga pabėgęs į Vakarus, ir parašęs 3 knygas.

Hitleris priėmė Stalino planą išskėstomis rankomis, nors turėjo priešingus planus prieš Sovietų Sąjungą. Kad išvengus karo su Vakaraais, kai puls Lenkiją ir užsitikrinus taiką su Sovietų Sąjunga – Hitleriui Stalinas buvo reikalingas.

Iki sutarties pasirašymo vyko pasitarimai tarp nacių ir komunistų ministrų. Hitleris nervinosi, kad V. Molotov vis delsia sutarties pasirašymą. J. Ribbentrop siuntė telegramas, ragindamas nedelsti, nes karas tarp Vokietijos ir Lenkijos gali prasidėti kiekvieną dieną. Tai siutino Hitlerį. Jis buvo priverstas rašyti laišką Stalinui ir prašyti datos pakeitimo iš 26-27 rugpjūčio į 23 d. Hitleris tai laikė didžiausiu nusižeminimu. Bet vokiečiai buvo apskaičiavę karo pradžią prieš Lenkiją – liko tik savaitė laiko. Pagaliau Hitleris gauna Stalino laišką. „...Sovietų Sąjungos vyriausybė pavedė man pranešti Jums, kad ji sutinka su pono J. Ribbentrop atvykimu į Maskvą rugpjūčio 23 d.“

Pati sovietų-nacių sutartis surašyta bendromis, gražiai skambančiomis frazėmis, nedaug ką pasakančiomis. Tačiau

BALTIJOS KELIAS INTERNETE

Baltijos kelias atgims virtualioje erdvėje – kiekvienas lietuvis, dalyvavęs šiame istoriniame įvykyje, yra kviečiamas pasidalinti tuos laikus menančia medžiaga ir ją įkelti į visam pasauliui prieinamą interneto svetainę. „Baltijos kelias buvo neįveikiama žmonių geros valios ir įsitikinimų jėga, privertusi įvykti svarbų vertybinį politinį lūžį“, – pabrėžė projekto „Europeana 1989“ ambasadorius Lietuvoje prof. Vytautas Landsbergis.

Europos skaitmeninės bibliotekos, muziejaus ir archyvo „Europeana“ naujas projektas „Europeana 1989“ siekia sukurti gyvą, asmeninių patirčių kupiną 1989 metų Rytų Europos paveikslą, kurio autoriai – paprasti žmonės. Vienas svarbiausių 1989-ųjų metų įvykių neabejotinai buvo Baltijos kelias, kurį prisiminti ir kviečiami jo liudininkai.

Rugpjūčio 9-10 d. Seimo II rūmų fojė, o rugpjūčio 13-ąją Panevėžio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje gyventojai buvo kviečiami pasidalyti savo asmeniniais prisiminimais ir jų materialiais liudijimais – nuotraukomis, suvenyrais, vaizdo ar garso įrašais, laiškais, plakatais, išlikusiais to meto daiktais – tuo, kas lietuviams primena 1989-uosius. Visi prisiminimai ir atsinešti daiktai buvo užregistruoti, aprašyti ir perkelti į skaitmenines laikmenas: jie atsidurs virtualiame 1989 m. Europos žemėlapyje, o originalai bus grąžinti. Taip pat buvo galima sužinoti, kaip savarankiškai savo prisiminimus įkelti į projekto interneto svetainę.

„Europeana yra Europos skaitmeninis muziejus, kuris visą pasaulį supažindina su Europos istorija. Kitais metais minėsime daugelio svarbių 1989 metų Europos įvykių 25-erių metų sukaktis – taip pat ir Baltijos kelio. Šia proga norime pasidalinti prisiminimais apie šiuos įvykius su visa Europa, su jaunąja ir ateinančiomis kartomis, siekdami parodyti, kiek daug pasikeitė per tokį trumpą laiką“, – sakė

į Vilnių atvykęs Europeanos komunikacijos vadovas **Jon Purday**. – Iš Lietuvos projekto organizatoriai keliaus istorinės medžiagos rinkti į Rygą ir Taliną. Norime gauti kuo daugiau skirtingų išpūdžių ir prisiminimų apie šį svarbų Europos istorijos įvykį.”

Iniciatyva atgaivinti ir išsaugoti Baltijos kelio prisiminimus dega Europeanos atstovas, Berlyno Istorinių tyrimų instituto istorikas **Frank Drauschke**, kuris pats prieš 24 metus dalyvavo didžiausioje taikioje Baltijos šalių demonstracijoje.

„Man pasisekė, kad buvau tinkamoje vietoje tinkamu laiku ir tapau tokio istorinio įvykio liudininku. Iš tų metų turiu išsaugojęs Vilniaus žemėlapių rusų kalba ir daug istorinių nuotraukų – visa šia medžiaga mielai pasidalinsiu su visu pasauliu. Tikiu, kad ir šimtai lietuvių palaikys šią iniciatyvą ir padės atkurti Baltijos kelią internete, – lūkesčiais dalijosi istorikas. – Techninės galimybės interneto svetainėje europeana1989.eu taip pat leidžia pažymėti vietą, kur jūs stovėjote per Baltijos kelią bei pamatyti, kaip ta vieta atrodo dabar. Taip sukursime naują gyvą tuos ir šiuos laikus vaizduojantį žemėlapių.”

Projekto „Europeana 1989“ ambasadoriumi Lietuvoje tapęs prof. Vytautas Landsbergis džiaugėsi šiuo projektu, pabrėždamas, kad bėgant metams – vis geriau suprantame Baltijos kelio reikšmę Europos istorijoje.

„Mes vis dar į Baltijos kelią žiūrime iš savo istorinės patirties su šventiško jausmo prisiminimais, bet vis labiau suvokiame, ką tai reiškė. **Baltijos kelias buvo ryškiausias ženklas, kad Baltijos šalis niekada nesutiks su prievartiniu buvimu Sovietų Sąjungoje.** Tai buvo akivaizdžiausia demonstracija, parodanti, kad mes esame į laisvę ir mūsų niekas nesulaikys. Šiuo įvykiu mes paskatinome ir kitas Sovietų Sąjungos valdomas tautas pamatyti tą pačią galimybę nelikti Maskvos provincijomis

arba žemyninėmis kolonijomis, bet eiti į valstybingumą. Ir tai į vyko. Demokratijos banga nesustojo ties mūsų siena – tolimas smūgis sukrėtė ir Berlyno sieną, kuri griuvo po Baltijos kelio. Štai kokia Baltijos kelio reikšmė, kurią suvokti mums padės ši svarbi iniciatyva.”

Profesorius iš savo asmeninio archyvo projektui „Europeana 1989“ skaitmenizuoti atidavė Lietuvos Sąjūdžio originalų atsakymą į Maskvos grasinantį pareiškimą po Baltijos kelio.

„Štai – naktį atsiųstas tekstas su mano korekcijomis, kuris kitą dieną pasirodė „Gimtajame krašte“. O čia – Rugsėjo 1-ąją pasirodžiusios „Vakarinės naujienos“, kuriose nėra jokios panikos dėl Maskvos pareiškimų – tik vedamasis straipsnis „Mylėkite Lietuvą, vaikai“, – šypsodamasis istorinius įrodymus rodė V.Landsbergis.

Baltijos kelio atkūrimo akcijos ambasadoriais tapo prof. Vytautas Landsbergis (Lietuva), Sarmite Elerte (Latvija) ir Tunė Kelamas (Estija).

15min.lt

KARDINOLAS A. J. BAČKIS VADOVAVO KIJEO RUSIOS KRIKŠTO IŠKILMĖMS

Vilniaus arkivyskupas emeritas kardinolas Audrys Juozas Bačkis rugpjūčio 17 ir 18 dienomis Šventojo Tėvo vardu vadovavo Kijevo Rusios krikšto 1025 metų jubiliejaus iškilmėms.

Popiežius Pranciškus šią vasarą yra paskyręs kardinolą A. J. Bačkį savo nepaprastuoju pasiuntiniu Kijevo Rusios krikšto 1025 metų jubiliejaus iškilmėse. Kijeve kardinolas A. J. Bačkis perdavė popiežiaus žinią Ukrainos katalikų Bažnyčiai ir jo Apaštališkąjį palaiminimą.

Kijevo Rusia oficialiai buvo pakrikštyta 988 m. kunigaikščio Vladimiro Didžiojo iniciatyva. Ukrainos katalikų Bažnyčia susideda iš dviejų tradicijų: Vakarų ir Rytų. Didesnė dalis Ukrainos katalikų priklauso Rytų Bažnyčiai, kuri laikosi graikiškos, arba bizantiškos, liturgijos. Likusieji, priklausantys Vakarų tradicijos bendruomenei, liturgijoje naudoja Romos lotyniškas apeigas.

Ukrainos katalikų episkopatui priklauso tiek Ukrainos graikų katalikų Bažnyčios Sinodo, tiek lotynų apeigų Vyskupų konferencijos nariai.

2001 m. Ukrainoje lankėsi palaimintasis popiežius Jonas Paulius II, primena Vatikano radijas.

ELTA

buvo svarbus slaptasis protokolas, kuriuo Sovietų Sąjunga ir Vokietija pasiskirstė Pabaltijo valstybių ir Lenkijos teritorijas sau, nepaisant fakto, kad tuo metu tos valstybės buvo nepriklausomos. Už Vokietijos Reicho Vyriausybę pasirašė Joachim von Ribbentrop, o už Sovietų Sąjungą įgaliotas Užsienio reikalų komisaras Viačeslav Michailovič Molotov. Antrame protokole vėliau Lietuva buvo išjungta iš Vokietijos sferos ir atiduota Sovietų Sąjungai.

Tokia diktatorių sutartis „įteisino“ Lietuvos ir kitų valstybių okupaciją.

(*Pasinaudota V. Juodeikos ir William L. Shirer raštais*).

JAV oficialiai 1940 m. liepos 23 d. Valstybės departamentas pareiškė nepripažįstą Pabaltijo valstybių pavergimo ir to laikėsi visą laiką iki pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

S. Tūbėnas

KAUNE IŠKILMINGAI PAMINĖTOS PIRMOJO LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS 139-OSIOS GIMIMO METINĖS

Graži tradicija susiklostė Kaune rugpjūčio 10 d. prisiminti ir pagerbti pirmąjį Lietuvos Respublikos Prezidentą, Vasario 16-osios akto signatarą Antaną Smetoną (1874–1944). 139-ųjų gimimo metinių išvakarėse istorinės Prezidentūros kiemelyje, Kaune, su gėlėmis ir vėliavomis A. Smetonai pagerbti rinkosi tautininkai, o kitą dieną, į minėjimą, kurį organizavo Lietuvos Sąjūdžio Kauno taryba, A. Smetonos klubas bei Kovo 11-osios gatvės bendrija — jau daug didesnis būrys kauniečių, svečių. Ypač malonu buvo matyti gražų būrelį jaunimo, A. Smetonos gimnazijos moksleivių, netgi šeimų su vaikais, kurių mažos rankos laikė gėlių žiedus.

Minėjimo pradžioje buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Smuikuojuant Aldonai Onai Baltrūnienei minėjimo dalyviai sudainavo mylimą prezidento A. Smetonos dainą „Ar aš tau sese nesakiau...“.

LR Seimo narys Rytas Kupčinskas sveikino renginio dalyvius prisimindamas Lietuvos valstybei svarbius istorinius 1940 m. birželio mėn. ir kitus įvykius, Prezidento A. Smetonos vykdytos tautinės politikos reikšmę dabarčiai.

Džiaugiuosi, kad susirinkusieji šiltai priėmė mano A. Smetonai skirtą ir perskaitytą eilėraštį „Neparklupdytas, išdidus“. Be A. Smetonos palaikomos ir aktyviai visose srityse vykdytos tautinės politikos nebūtų sustiprėjusi lietuvių tautinė savimonė, neįsitvirtinusi lietuvių kalba, nesusiformavusi lietuviškoji inteligentija, visa tautinė kultūra. Be to, dar priešakyje tautoje suformuoto ir per sovietinį laikotarpį išlikusio stipraus tautinio jausmo 1988-1990 metų Sąjūdis nebūtų pakėlęs Lietuvos žmonių visuotinai taikiai kovai už nepriklausomybę. Istorija daugelį kartų patvirtino žodžius: „**Išsaugosi kalbą – išsaugosi tautą, išsaugosi tautą – išsaugosi ir valstybę**“. Kas iš Didžiųjų kunigaikščių užkariavimų, jeigu jie su kartais nešė tik savo galią, bet ne kalbą, ne kultūrą. Kas iš Jogailos karūnos, jeigu joje buvo lenkų kalba ir lenkų kultūra.

Prezidento Antano Smetonos politikos kertiniai akmenys buvo apsišvietusi lietuvių tauta, visose valsty-

Bendra minėjimo nuotrauka.

Autoriaus nuotr.

bės sferose įtvirtinta lietuvių kalba, į deramą lygį iškelta kultūra, tradicijos, istorija, visų lygių mokslo mokymo institucijos. Nėra ką kalbėti apie tokį trumpą laikotarpį beveik naujai pastatytą laikinąją sostinę – Kauną, atkurtą ūkį, kuris buvo konkurencingas netgi to meto Europoje. Šviesių darbų būtų galima vardinti ir vardinti.

A. Smetonos brolio Motiejaus vaikaitė Sigutė Smetonaitė-Petrauskienė dalinasi artimųjų prisiminimais. Kauno A. Smetonos gimnazijos direktorės pavaduotojas Žilvinas Damijonaitis džiaugėsi gimnazistais, kalbėjo apie patriotinio auklėjimo svarbą ir kvietė apsilankyti gimnazijos muziejuje. A. Smetonos klubo steigėjai - karo lakūnas, atsargos pulkininkas Zenonas Vegelevičius lygino tarpukario ir šiandieninės Lietuvos pasiekimus ūkio, miesto plėtros srityse, o Ramūnas Kazakevičius pristatė klubo tikslus bei galimą jo veiklos planą. Lietuvos šaulių sąjungos Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės 3-osios kuopos Vėliavos būrio skyriaus vadas Alvydas Semaška priminė prezidento A. Smetonos šaulišką praeitį. Jaunimo organizacijų atstovas Povilas Rėklaitis kalbėjo apie patriotinių vertybių svarbą šiandienos gyvenime.

Renginio iniciatorius

Raimundas Kaminskas siūlė palyginti neigiamų stereotipų apie A. Smetoną didelių leidinių tiražus sovietmečiu ir dabartinius nedidelius leidinių tiražus, kurie aprašo jo teigiamą vaidmenį Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenime. R. Kaminskas priminė, kad 1934 m. švenčiant Antano Smetonos 60-metį, Žydų karių, dalyvavusių Lietuvos nepriklausomybės atvadavime, sąjunga (kuriai šiemet sukanka 80 metų) išleido biografinį leidinį „Antanas Smetona“, taip patvirtindama žydų gerus santykius su prezidentu. Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos pirmininkas išsakė mintį, kad holokausto Lietuvoje galėjo ir nebūti jei A. Smetona būtų buvęs Lietuvos Prezidentu valdžioje ir kad anksčiau ar vėliau A. Smetonos palaikai grįš į Lietuvą, galbūt net ir į Kauną.

Užbaigiant renginį jo dalyviai - Lietuvos Sveiktos Mokslų ir Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojai, Kauno A. Smetonos gimnazijos mokiniai, įvairių Nevyriausybinių organizacijų atstovai bei kauniečiai prie A. Smetonos paminklo uždegė lempeles ir padėjo gėlių.

Pabaigoje galima prisiminti žinomo intelektualo semiotiko **A. J. Greimo užrašytą klausimą bei jo paties atsakymą: „O kam iš viso Lietuvoje buvo reikalingas Antanas Smetona? – Tam, kad visi, dar net iki šiol, galėtų jį neigti, ir kad jisai, savo pastovumu, galėtų teigti Lietuvos nepriklausomybę“.**

Lietuvos nepriklausomybės Akto signataras
dr. Leonas Milčius

Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus tarybos pirmininkas
dr. Raimundas Kaminskas

Neparklupdytas, išdidus

(Lietuvos Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai)

*Kiek kartų žemintas ir kaltintas,
Aplietas priekaištų purvu,
Dorai savųjų neįvertintas,
Likai mums simboliu tauriu.*

*Likai žmogum, kurs tautą kėlė
Valstybę kurti, sau namus,
Kurs Lietuvą lietuviui tvėrė,
Kvietė suremt darbams pečius.*

*Be sostinės, be jūros uosto,
Po amžiaus priespaudos carų,
Kaip kerštą, ašaras nušluostęs,
Lietuvis ėmėsi darbų.*

*Ir kėlės kraštas, ūkis augo,
Šviesėjo kaimas ir žmogus
Didžiavos, kad kiekvieną saugo
Kultūros medis nuostabus.*

*Sena Europa krizę kentė,
Pašvaistės žiebėsi naujų karų,
Tamsėjo Lietuvos padangė
Nuo Hitlerio, nuo Stalino planų.*

*Kaip apsispręst, sutikti lemtį,
Kuriuo nueit spyglių keliu —
Ar kęsti Sibiro beprasmę tremtį,
Ar likti spinduliu gyvu?*

*Paliko kibirkštim, viltim už marių,
Galbūt, gal kada nors sugrįš namo
Sulaukt saulėlydžio Užulėnio dvarelį,
Žemėj išlaisvintoj, savoį...*

*Tiktai didieji mūsų nesuprato,
Maža valstybė skendo Jaltos gelmėse,
Neturi Lietuva net Prezidento kapo,
Lig šiolei ilsis svetimam akmenyje.*

Leonas Milčius
Raudondvaris

Mūsų savanoriai, partizanai ir šauliai savo krauju pašventino mūsų tėvų ir protėvių žemę.

Antanas Smetona

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIKRAŠČIO „DIRVA“ PIRMA KLAUSE - \$78, METAMS - \$130.00

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas įvyko 2013 metų liepos 17 - 21 dienomis San Paulo mieste, Brazilijoje. Jame dalyvavo daugiau nei 90 atstovų iš Argentinos, Venesuelos, Urugvajaus, Kanados, Lietuvos kartu su šeimnininkais iš Brazilijos. Suvažiavimas buvo rengiamas Pasaulio jaunimo dienų (PJD) išvakarėse, į kurias atvyko jaunimas ir iš Lietuvos.

Pasaulio jaunimo dienos (PJD) oficialiai prasidėjo liepos 22 d. Rio de Žaneiro mieste, kur dalyvavo Popiežius ir jaunimas iš viso pasaulio, ir tęsėsi iki liepos 28 dienos.

Lietuvius šiltai sutiko ir priėmė Šv. Juozapo parapijiečiai ir Brazilijos lietuvių bendruomenė bei Brazilijos lietuvių jaunimo sąjunga San Paulyje. Dalis dalyvių turėjo galimybę apsigyventi šeimose, o dauguma apsigyveno seselių Pranciškiečių vadovaujamoje „San Miguel Arcángel“ mokyklos patalpose.

Suvažiavimas prasidėjo liepos 17 d. Brazilijos lietuvių švento Juozapo bendruomenės salėje dainomis ir susipažinimo žaidimais. Po pietų prasidėjo darbas - Studijų dienos, kurių metu prelegentai papasakojo apie Brazilijos Lietuvių

Bendruomenės padėtį. Toliau diskutavome - PLJS atstovai apibrėžė Pasaulio lietuvių jaunimo kongresų istoriją. Taip pat kalbėjome apie ką tik pasibaigusį XIV Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, kuris įvyko šiais metais, liepos 1-14 dienomis Jungtinėje Karalystėje ir Lietuvoje. Vėliau PLB valdybos atstovas Pietų Amerikai Juan Ignacio Fourment Kalvelis, apibūdino PLB, PLJK ir PLJS istorijas. Po to vyko šv. Mišios Švento Juozapo parapijoje Vila Zelinoje. Vakare įvyko oficialus Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimo ir Pasaulio Jaunimo Dienų atidarymas mokyklos „San Miguel Arcángel“ patalpose.

Liepos 18 d. buvo išvyka į Santos miestą prie jūros, 70 km nuo Vila Zelinos. Sėkmingai praleidome dieną prie jūros, dar aplankėme istorinę vietą, Kavos muziejų, kur buvo pirmoji lietuvių emigrantų stotelė XX a. pradžioje. Iš čia daugelis imigrantų patraukė dirbti į fazendas, kavos plantacijas. Pilgrimai apsilankė ne tik Kavos muziejuje, bet ir Kapucinų misionierių bažnyčioje, kuri šiandien yra bene vienintelė veikianti šventovė. Gerokai po pietų atsirado galimybė pasidžiaugti Atlanto vandenyne bei Monte Serat kalnu, nuo kurio atsiveria visas uostamiesčio vaizdas. Vėlai vakare šv. Mišios sukvietė visus dalyvius džiaugtis ir dėkoti už visas gautas malones kartu su PLB valdybos Sielovados reikalų komisijos nariu prelatu Edmundu Putrimu, su Vilkaiviškio

Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimo dalyviai.

vyskupu Rimantu Norvila ir iš Lietuvos atvykusiais dešimtčia kunigų, kurie aukojo šv. Mišias Šv. Juozapo parapijoje Vila Zelinoje. Tos dienos vakare įvyko ir Pietų Amerikos lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pranešimai. Galėjome giliau susipažinti su lietuvių veikla ir lietu-

Kiekvieno krašto bei LJS dalyviai smagiai pasidalino savo talentais.

Sekmadienį buvo atnašaujamos iškilmingos šv. Mišios su pilgrimais ir vietine lietuvių bendruomene Švento Juozapo parapijoje Vila Zelinoje.

Po šv. Mišių organizatoriai nuoširdžiai padėkojo

vai dalyvavo PJD programose, šv. Mišiose ir renginiuose.

Kitas Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimase įvyks kitų metų sausio mėnesį Argentinoje. Šių metų **Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimo nutarimai:**

– XVII Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas, įvyks Argentinoje 2014 m. sausio 29 d. iki vasario 2 d.

– XVI Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimo dalyviai vienbalsiai nutarė pasiūlyti Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) valdybai, kad galėtų kooptuoti į PLJS valdybą PLJS Pietų Amerikos atstovus Nicolás Modena Klimas ir Aleksėjūnas iš Urugvajaus.

PALJ suvažiavimą organizavo Brazilijos lietuvių jaunimo sąjunga (BLJS).

Šio renginio globėjai – Šv. Pranciškaus vienuolės, Vila Zelinoj; Brazilijos Lietuvių Bendruomenė; Šv. Juozapo draugija (Sao Paolo); Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos nariai: Juan Ignacio Fourment Kalvelis ir PALJ suvažiavimo steigėjas, Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams prel. Edmundas Putrimas.

Aukojamos šv. Mišios „Lituanikos“ koplyčioje.

vybės išlaikymo iššūkiais ir siekiais Pietų Amerikoje.

Liepos 19 d. įvyko ekskursija po San Paulo miesto centrą, kur aplankėme svarbiausias centro vietas, šventoves ir futbolo muziejų. Vakare sėkmingai įvyko maldos Vigilijos programa, skirta visiems PJD piligrimams San Paulo miesto stadione.

Liepos 20 d. rytą išvažiavome į Atibaia - lietuvišką sodybą „Lituanika“. Buvo proga pasidžiaugti gamta - dainavome lietuviškas dainas, žaidėme ir plaukiojome baseine. Buvo aukojamos Šv. Mišios „Lituanikos“ koplyčioje. (Po Antrojo pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso 1976 m., vietiniai lietuviai iš kongreso pelno nupirko žemės sklypą, daugiau nei 1 ha. Čia švenčiamos Kalėdos, Velykos, Naujieji metai bei visos valstybinės lietuviškos šventės.) Vakare, mokyklos „San Miguel Arcángel“ patalpose, įvyko „Talentų vakaras“.

visiems, kurie prisidėjo prie ruošos darbų, rėmėjams, seselėms pranciškiečiams ir prelatui Edmundui Putrimui už jo nuolatinį darbą, rūpestį ir pastangas.

Po to, lietuviai pilgrimai atvykę iš įvairių Pasaulio kraštų, persikėlė į Rio de Žaneira, kur dalyvavo atidarymo šv. Mišiose. Antradienį, Pasaulio Jaunimo dienų atsto-

PLJS suvažiavimo dalyviai prie „Lituanikos“ koplyčios.

Brazilijos lietuvių švento Juozapo šventovė.

JAV LIETUVIŲ SKAUTUS JUBILIEJAUS PROGA SVEIKINO LIETUVOS DIPLOMATAI

Lietuvos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas ir Lietuvos ambasados Vašingtone įgaliotasis ministras Rolandas Kačinskas lietuvių skautijai dėkojo už pilietiškų vertybių puoselėjimą, per ilgus okupacijos metus išsaugotas skautų bendruomeniškumo tradicijas ir jų gražinimą atgal į Lietuvą.

„Laikas bėga, daug kas keičiasi, tačiau skautiškosios vertybės išlieka. Puoselėkite šias vertybes ir jos padės išsiugdyti pareigingumo bei atsakomybės jausmą, išmokys tvirtai siekti užsibrėžto tikslo, skatins rinktis aktyvų, prasmingą, bendruomenišką gyvenimo kelią“, – jaunuoliams sakė V. Sarapinas.

R. Kačinskas Lietuvos am-

basatoriaus JAV Žygimanto Pavilionio vardu skautams dėkojo už okupacijos metu puoselėtas lietuvių skautijos tradicijas ir pagalbą jas grąžinant į Lietuvą po nepriklausomybės atkūrimo.

„Pats esu skautas vytiš, prie judėjimo prisijungęs nuo pat jo atgaivinimo Lietuvoje 1989 m., tad puikiai žinau, kokį neįkainojamą indėlį broliai ir sesės iš JAV ir kitų tolimų kraštų įnešė į beatsikuriančią Lietuvos skautiją. Bendromis pastangomis buvo užtikrintas judėjimo tęstinumas ir tradicijos“, – sakė R. Kačinskas.

Stovyklos dalyvius jis taip pat informavo, kad 2014 m. ambasada kartu su Lietuvių skautų sąjunga surengs lietuvių skautijos pristatymą JAV

visuomenei ir kartu rengsis 2018-aisiais minėsimam Lietuvos skautų judėjimo šimtmečiui.

Generalinis konsulas Lietuvių skautų sąjungos pirmininkui Gintui Taorui įteikė sveikinimo raštą.

Skautus sveikino ir Lietuvos garbės konsulė Clevelande Ingrida Bublienė, garbės konsulas Detroite Algis Zaparackas, šventėje dalyvavo nemažai ilgamečių organizacijos narių.

„Camp Manatoc“ stovyklavietėje rugpjūčio 7–17 d. vykstančioje stovykloje taip pat dalyvauja skautai iš JAV, Kanados, Jungtinės Karalystės, Australijos bei Šveicarijos.

LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas

Nuotraukoje (iš kairės) Lietuvos garbės konsulas MI valstijoje A. Zaparackas, Lietuvos generalinis konsulas New York V. Sarapinas ir kun. Gediminas Kijauskas.

LR URM nuotr.

REIKALAUJA ĮVERTINTI LLRA VADO V. TOMAŠEVSKIO VEIKSMUS

Vilnius, rugpjūčio 14 d. (ELTA). Seimo narė Agnė Bilotaitė kreipėsi į Prezidentę Dalią Grybauskaitę bei Vyriausybės vadovą Algirdą Butkevičių, prašydama pateikti viešą Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) pirmininko Valdemaro Tomaševskio veiksmų vertinimą.

„Kai Poznanės „Lech“ futbolo klubo sirgaliai rungtynių su Vilniaus „Žalgiriu“ metu iškėlė transparantą su užrašu „Lietuvių chame, klaupkis prieš lenkų poną“, Europos Parlamento narys V. Tomaševskis pareiškė, jog tokia provokacija yra Lietuvos specialiųjų tarnybų darbas ir neverta žiniasklaidos dėmesio ir reakcijos. Šiandien sau prieštaraudamas V. Tomaševskis dėl Lenkijos futbolo sirgalių įžeidžiančio šūkio apkaltino niekuo dėtas „Dviračio žinias“ ir teigia, kad specialiosios tarnybos tiesiog turėjo žinoti apie rengiamą provokaciją“, – teigia A. Bilotaitė.

Jos manymu, tokie aiškinimai yra smerktini ir nukreipti į dvišalių įtampų kurstymą.

„Tokie V. Tomaševskio pareiškimai, kai tuo metu už chuliganišką išpuolį Lenkijoje neneigdama tautiečių kaltės atsiprašinėja ir spauda, ir visuomenė, ir politikai, yra dar vienas, ko gero, akivaizdžiausias įrodymas, jog Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ilgalaikis siekis yra palaikyti įtampą tarp Lietuvos ir Lenkijos valstybių, o kartu ir tarp abiejų tautybių žmonių pačioje Lietuvoje. Žinoma, girdint tokias LLRA lyderio provokacijas požiūris į lenkų partiją ir pačius lenkus visuomenėje nepagerės, tad tikslas pasiektas. Sunku

kitaip logiškai paaiškinti absurdišką siekį mėginti dėl dvišalių santykių gadinimo įžeidžiančiais plakatais toliau kaltinti Lietuvą ar kažkokias mistines „mūsiškių“ specialiąsias tarnybas. Nebent V. Tomaševskio kalboje „mūsiškės tarnybos“ reiškia ne Lietuvos, o Lenkijos institucijas“, – išvadas apie V. Tomaševskio provokacijos motyvus dėstė parlamentarė.

A. Bilotaitės nuomone, reikalingas ne tik viešas veiksmų įvertinimas, tačiau ir kompetencijas atitinkančios sankcijos. Valstybės vadovai, kurių vienas yra ir koalicijos vadas, prašomi pareikalauti V. Tomaševskio pagrįsti savo teiginius, inicijuojant tyrimą pagal jam žinomą informaciją, jei tokios turima. Priešingu atveju – atsiimti kaltinimus ir atsiprašyti už valstybės vardo juodinimą.

„Specialiosios tarnybos yra atskaitingos Prezidentei, tad jų vardo juodinimas arba įtartina veikla liečia D. Grybauskaitę ir abiem atvejais reikalauja adekvačios reakcijos. Atitinkamai Premjeras yra ir koalicijos vadas, tad iš dalies atsako ir už koalicijos partnerių antivalstybinius pareiškimus, – siūlymą dėstė A. Bilotaitė. – V. Tomaševskis yra žinomas politikas, todėl jo kaltinimai, viena vertus, juodins Lietuvą užsienio šalyse, kita vertus, išskirtinai įpareigoja jį pasidalinti galbūt turima informacija apie valstybės interesams kenksmingą specialiųjų tarnybų veiklą ir reikalauti jų tyrimo. Jei jis apsigalvoja ir šiandien jau teigia tarnybas žinojus apie išpuolį ir nieko nedarius, tai iš principo ne ką menkesni kaltinimai valstybės intereso negy-

nimu. Lietuvai ištikimybę priėmęs politikas negali vengti pilietinės pareigos ir ignoruoti grėsmę šaliai, apie kurią abstrakčiai leidžia suprasti. Galbūt Europos Parlamento nariui reikia, kad tai primintų valstybės vadovai“.

Pasak A. Bilotaitės, V. Tomaševskis yra pasirašęs ne vieną ES institucijoms adresuotą dokumentą, kuriame skundėsi dėl Lietuvoje esą pažeidžiamų tautinių mažumų teisių bei nevykdomų įsipareigojimų.

Kaip ELTA jau skelbė, smerkiantis incidentą Poznanėje LLRA vadas, Europos Parlamento narys V. Tomaševskis apgailestauja, kad kai kurie politikai ir žiniasklaida eskaluoja „vieno plakato temą“, nors šalyje yra daug svarbesnių klausimų.

„Deja, kalbama apie kažkokį vieną plakatą. Visiems akiivaizdu, kad tai buvo provokacija. Mūsų pozicija vienareikšmiška. Mes nekomentuojame provokacijų. (...) Pagerėjo santykiai, nėra problemų, ir konservatoriai, ir liberalai eskaluoja per savo žiniasklaidos priemones šitas problemas ir kursto nesantaiką“, – trečią dieną spaudos konferencijoje Seime sakė V. Tomaševskis.

LLRA vadas mano, kad to neįmanoma buvo padaryti be specialiųjų tarnybų žinios, tačiau kokios tai galėjo būti tarnybos, politikas teigė nežinąs.

„Aš ir sakiau, kad tokios akcijos be spectarnybų žinios neįmanoma suorganizuoti, neįmanoma. (...) Neįmanoma įnešti į stadioną didesnio butelio alaus, aš jau nekalbu apie viskio. Dabar plakatą, kurio ilgis – 50 metrų, svoris irgi įspūdingas, kažkas įneša ir dabar apie tai visi kalba. Ar nėra svarbesnių dalykų

UŽSIENIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS RUOŠIASI 2014 METŲ DAINŲ ŠVENTĖS ŠOKIŲ DIENAI

Pasiruošimo darbai sparčiai vyksta 2014 metų vasarą Lietuvoje vyksiančiai Dainų šventei „Čia – mano namai“. Kulminacinis taškas, Dainų diena, bus liepos 6 d. Vingio parke, o prieš tai bus įvairūs kultūriniai renginiai. Šokių dienos koncertas „Sodauto“ vyks liepos 5 d. vakarą Žalgirio stadione. Čikagos „Grandies“ ansamblio vadove, Violeta Smiuliauskaitė-Fabianovich, buvo paskirta baletmeisterė užsienio lietuvių šokių grupėms. Ji rūpinsis šokių aprašymų patikslinimu, persiųs grupių vadovams muzikos bei video įrašus, paruoštus „Grandies“ šokėjų pagalba. Be to, ji parūpins du užsienio šokėjų aikštės brėžinius, ir svarbiausia – palaikys nuolatinis ryšius su vyriausiąja 2014 m. šokių dienos baletmeisterė Marija Rimute Zaleckaite, „Vingio“ vadove ir kitais tos šventės meno vadovais.

Šią vasarą Violeta Fabianovich lankėsi Kanadoje ir tarėsi su žymia užsienio lietuvių choreografe, ilgamete Hamiltono, Ontario, „Gyvataro“ vadove Genovaite Dumčiūte-Breichmaniene. Breichmanienės sukurtas šokis „Pučia vėjas“ bus šokamas

mūsų valstybėje? Kokios čia tarnybos – mūsų, ne mūsų, aš nežinau. Iš kur aš turiu žinoti? Tai klausimas ne man, tai tarnyboms klausimas. Bet kiekvienas mąstantis žmogus supranta, kad to neįmanoma be spectarnybų žinios padaryti. Tai yra grynai provokacija“, – teigė V. Tomaševskis.

2014 Lietuvos dainų šventės šokių dienos programoje, o jos scenarijaus autorius ir meno vadovas yra Vidmantas Mačiulskis. Šokis bus atliktas visų užsienio lietuvių šokių grupių, kartu su choreografo Juozo Lingio „Gyvataru“ bei „Subatėle“ ir choreografo Vidmanto Mačiulskio „Lėk gerve“ bei „Trejinis susuktinis“.

Okupacijos laikais, kai Lietuvos šventėse nebuvo įmanoma užsienio lietuvių chorams bei šokių grupėms gausiai dalyvauti, Šiaurės Amerikoje buvo pradėta rengti atskiras dainų bei šokių šventės, kurios vyksta iki šių dienų. Genovaitė Dumčiūtė-Breichmanienė buvo IV šokių šventės, vykusios Čikagoje 1972 metais, vyriausioji meno vadovė, ir ji buvo viena iš keturių meno vadovų VIII šokių šventei, vykusiai 1988 m. Hamilton, Ontario. Violeta Smiuliauskaitė-Fabianovich buvo X Tautinių šokių šventės meno vadovė 1996 metais, vykusioj Čikagoje. Dabar Šiaurės Amerikoje vykstančiose šokių šventėse dalyvauja šokių grupės iš Lietuvos, ir Lietuvoje vykstančiose dainų švenčių šokių dienų programose dalyvauja užsienio šokių grupės. Reikia tikėtis, kad lietuvių tautinių šokių grupės, pasklidusios per platų pasaulį, galės gausiai dalyvauti šioje džiaugsmo šventėje Lietuvoje 2014 metais. Dainų šventės programą su visais jos renginiais galima rasti: <http://www.dainusvente.lt/lt/programa/>

Ramunė Kubiliūtė

GENERALINIS KONSULAS MOKYTOJŲ TOBULINIMO KURSUOSE

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas rugpjūčio 8-9 d. lankėsi JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos surengtuose lituanistinių mokyklų mokytojų tobulinimo kursuose „Palikime pėdsaką“, kurie rugpjūčio 4-11 d. vyko Dainavos stovyklavietėje, Manchester, Michigan valstijoje. Kursuose dalyvavo 50 mokyklų vedėjų bei mokytojų iš įvairių JAV ir Kanados lituanistinių mokyklų, jiems vadovavo bei jų programą koordinavo JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos pirmininkė Daiva Navickienė.

Sveikindamas kursų dalyvius, generalinis konsulas dėkojo jiems už entuziazmą, ryžtą ir pasiaukojimą – savybes, kurių dėka lituanistinės mokyklėlės yra tie tikrieji lietuviškos pasaulėjautos ir bendražmogiškųjų vertybių formavimosi namai. „Namai, kuriuose mūsų vaikams ugdoma pagarba savajai Bendruomenei, Tautai ir mūsų

visų Tėvynei Lietuvai. Tęskite, mielieji, šį kilnų darbą ir ateityje. Ugdykite mūsų jaunąją kartą, puoselėkite lietuvišką žodį, lietuviškas tradicijas bei vertybes, švęskite su vaikais ir anūkais lietuviškas šventes. Nes būtent tai jiems taps tvirtu pamatu, pradedant eiti lietuviškuoju gyvenimo keliu”, – kalbėjo V.Sarapinas.

Nuo šių metų pradžios paramos lituanistiniam švietimui užsienyje funkcija iš Užsienio reikalų ministerijos perduota Švietimo ir mokslo ministerijai, kuri nuo šiol organizuos Lietuvoje lituanistinių mokyklų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo seminarus, pagal galimybes aprūpins mokyklas įvairiomis mokymo priemonėmis bei tautine atributika. V.Sarapinas akcentavo, kad tai jokių būdu nereikia, jog Lietuvos ambasados Vašingtone ir Otavoje bei generaliniai konsulatai Čikagoje ir New Yorke nusiğręš nuo lituanistinių moky-

Bendra kursų dalyvių nuotrauka. Pirmoje eilėje iš k: Lietuvos garbės konsulas MI valstijoje Algis Zaparackas ir Lietuvos generalinis konsulas konsulas NY Valdemaras Sarapinas.

klų rūpesčių bei problemų, pažadėdamas išlaikyti glaudų bendradarbiavimą ir ateityje.

Kursų dalyvius taip pat sveikino Lietuvos garbės konsulas Michigan valstijoje Algis Zaparackas, JAV lietuvių bendruomenės Krašto valdybos pirmininkė Sigita

Šimkuvienė-Rosen, Kanados lietuvių bendruomenės pirmininkė Joana Kuraitė-Lasienė. Bendro susitikimo metu aptarti dalyvavimo „Globalios Lietuvos” programoje, informacinės sklaidos apie lituanistinių mokyklų veiklą, jų sklandaus dialogo su Lietuvos

valstybinėmis institucijomis užtikrinimo klausimai. „Iš Lietuvos institucijų prašome ne pinigų, o bendradarbiavimo ir intelektualinės pagalbos”, – sakė Aleksandros Kazickienės lituanistinės mokyklos vedėja Neila Baumilienė.

LR gen. kon. NY inf.

CHICAGO, IL

LR Generalinis konsulas Čikagoje ir JAV Lietuvių bendruomenės Lemonto apylinkė rengė **Juodojo kaspino dienos minėjimą**, kuriame pagrindinis pranešėjas buvo LR Seimo narys dr. Arvydas Anušauskas. Renginys vyko rugpjūčio 18 d. Pasaulio lietuvių centro Didžiojoje salėje. Jo metu A. Anušauskas pristatė savo knygą „Teroras” ir kalbėjo apie istorinės atminties reikalus bei kitas aktualijas.

A. Anušauskas – humanitarinių mokslų daktaras, LR Seimo narys, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto narys (buvęs pirmininkas), parlamentinės grupės „Už istorinę atmintį ir teisingumą” pirmininkas, Lietuvos nacionalinio istorikų komiteto narys. A. Anušauskas tyrinėja Lietuvos XX amžiaus istoriją, teroro, genocido, slapųjų tarnybų istoriją ir yra dvidešimt šešių knygų autorius, bendraautoris ir sudarytojas.

Beverly Shores Lietuvių klubas rengia tradicinę Vasaros gegužinę „Lituanica” parke. Šeštadienį, rugpjūčio 24 d., 2 val. p. p. kviečiame visus, vasarai besibaigiant, susiburti, pabendrauti, pasidžiaugti atnaujintu S. Dariaus ir S. Girėno paminklu, skaniai pavalgyti, išbandyti laimę loterijoje. Tuo pačiu gera proga apsilankyti ir Depot muziejuje (prie Beverly Shores geležinkelio stoties), kur tebevyksta paroda, skirta S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio 80-mečiui paminėti, susipažinti su „Lituanica” parko įkūrimo istorija.

Dr. Arvydas Anušauskas

Rugsėjo 14 d., šeštadienį, Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre 7:30 val. v. -moksleivių sukurtų pašto ženklų, dalyvavusių konkurse Dariaus ir Girėno skrydžio 80-mečiui paminėti ir Čikagos lituanistinės mokyklos mokinių darbų parodos atidarymas.

Jaunimo centro moterų klubas pradeda naują sezoną ir rugsėjo 22 d., sekmadienį po šv. Mišių Jėzuitų koplyčioje, Jaunimo centro kavinėje visus vaišins skaniausiais Čikagoje meliniais blynais. Savo apsilankymu padėsite išlaikyti Jaunimo centrą.

Lapkričio 9 d. Pasaulio lietuvių centre, (14911 127 th St. Lemont, IL) vyks Lietuvių Fondo metinis pokylis. Meninę programą atliks pianistas Rudolfas Budginas. Pokylio metu taip pat vyks meno darbų paroda-aukcionas. Kokteiliai 5:30 val. p. p., koncertas 6:30 val. v., šventinė vakarienė 7:30 val. v. Bilietus galite įsigyti atskirai tik į koncertą arba į koncertą ir šventinę vakarienę. Dėl bilietų kreipkitės į Lietuvių Fondo raštinę: tel. 630-257-1616; admin@lithfund.org.

ARGENTINA

99-ųjų metų sukaktuvės

Švenčiant mūsų draugijos 99-tuosius gyvavimo metus, rugpjūčio 4 d., mūsų patalpose vyko meninė sukakties programa ir sukaktuviniai pietūs. Susirinko daug publikos bei kitų lietuviškų organizacijų atstovai, kurie sveikino mūsų draugiją šios sukakties proga. Pasirodė mūsų tautinių šokių grupės „Dobiliukai”, „Dobilas”, ir „Žiburinis”.

Gavome ir raštiškų sveikinimų, už kuriuos labai dėkojame. Baigiant programa tarė žodį SLA pirmininkas inž. Jurgis Brazaitis, kuris padėkojo visiems atsilankiusiems už gautus sveikinimus bei linkėjimus.

Susivienijimas lietuvių Argentinoje

Argentinios lietuvių tautinio šokio ansamblis „Nemunas” dalyvavo Imigrantų festivalyje, kuris vyko Mar de Platos miestelyje prie jūros. Šventėje dalyvavo per tris tūkstančius žiūrovų – apie 15 įvairių tautų bendruomenių. „Nemunas” jiems pristatė vestuvinę programą, taip pat valandą trukusius spektaklius. Ansamblis „Nemunas”, kaip ir vaikų šokių ansamblis „Skaidra”, priklauso „Nemuno” lietuvių draugijai iš Berisso miesto.

Mar de Plata – tai pagrindinis turistų miestelis prie jūros, kuriame ansamblis „Nemunas” sėkmingai pasirodė paskutinę festivalio dieną.

Lietuvių savišalpos ir kultūros draugija „Nemunas”

PENSILVANIJOS SCHUYLKILL APSKRITIS PASKELBTA „JAV MAŽAJA LIETUVA”

Š.m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis dalyvavo jau 99-ąją kartą Pensilvanijos Schuylkill County vykusiame Lietuvos dienoje, kuri šia proga Pensilvanijos valstijos sprendimu oficialiai įvardyta kaip „JAV mažoji Lietuva” (angl. *Little Lithuania USA*). Schuylkill apskritis taip pavadinta dėl didžiausio lietuvių kilmės gyventojų procento visoje JAV teritorijoje ir vietos lietuvių indėlio į apskrities ekonominę bei kultūrinę raidą. Remiantis paskutiniais JAV gyventojų surašymo duomenimis, net 10 proc. visų Schuylkill apskrities gyven-

tojų yra nurodę savo lietuvišką kilmę, o kai kuriose šios apskrities vietovėse, pvz. Shenandoah miestelyje, lietuvių kilmės amerikiečiai sudaro iki 30 proc. vietos gyventojų. Lietuvių dienos Frackville mieste yra vienas seniausių etninių festivalių JAV.

Ambasadorius Ž.Pavilionis padėkojo „JAV mažosios Lietuvos” gyventojams už per amžius puoselėjamą lietuvių, nenuilstamą Schuylkill apskrities lietuvių kovą už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę bei paprašė jų toliau tiesti tiltus tarp lietuvių ir amerikiečių - versle, moksle, stiprinant Lietuvos pilietinę visuomenę.

LSS JUBILIEJINĖ STOVYKLA „VILTIS”

Camp Manitoc Peninsula, Ohio
2013 08 07 - 2013 08 17

„Dirvai”
19807 Cherokee Avenue
Cleveland, Ohio 44119-2825

Mieli „Dirvos” Skaitytojai!
Nuoširdžiai sveikiname Jus iš LSS Jubilejinės stovyklos „Viltis”!

Gražioje, miškingoje Ohio gamtoje susirinko 330 skautų iš Anglijos, Australijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Lietuvos ir Šveicarijos vykdyti savo pažadus DIEVUI, TĖVYNEI ir ARTIMUI, mokytis skautamokslo, bendrauti didžioje skautiškoje šeimoje.

Budėkime!

LSS Jubilejinės stovyklos „Viltis” stovyklautojai

LSDP VĖL PA(R)SIDUODA „GAZPROMUI“?

Per viešąją erdvę nuvilnijo žinia – tariamų nuolaidų apžavėta Lietuvos Vyriausybė svarsto galimybę kapituliuoti prieš Rusijos gamtinių dujų koncerną „Gazprom“.

Ketinama atsisakyti 5 mlrd. litų vertės ieškinio Stokholmo arbitraže bei teisinių ginčų dėl bendrovės „Lietuvos dujos“ ir jos vadovų veiklos tyrimo. Jeigu Vyriausybė ištis nusprensdė atsiduoti „Gazprom“ valiai, toks socialdemokratų žingsnis reikštų didesnę nei 5 mlrd. litų nuostolį Lietuvos žmonėms, sužlugdytą gamtinių dujų terminalo projektą ir ilgametę priklausomybę nuo rusiškų dujų.

Nauda – „Gazprom“, nuostoliai – Lietuvos žmonėms

Prieš rinkimus žadėję sumažinti gamtinių dujų ir šildymo kainas vartotojams, socialdemokratų pasuko jiems įprastu keliu – pamindami Lietuvos piliečių gerovę, ėmėsi „Gazprom“ interesų apsaugos. Deja, sunku rasti kitų žodžių, norint teisingai apibūdinti tariamai paprasto žmogaus gerbūviu susirūpinusios Vyriausybės veiksmus.

5 mlrd. litų vertės ieškinio „Gazprom“ Stokholmo arbitraže atsisakymas vardan 20 proc. „nuolaidos“, pasirašant ilgalaikę dujų tiekimo sutartį būtų ištis žalingas derybų rezultatas. Dvigubai didesnę, net iki 40 proc. siekiančią nuolaidą ateinantiems 5 metams Vyriausybė išsiderėtų nesuskysdama „Gazprom“ akivaizdoje – tikėtina, jog dėl 2015 m. pradėsiančio veikti gamtinių dujų terminalo dujos ir taip atpigtų vidutiniškai 20 proc. Dar apie 20 proc. (apie 5 mlrd. litų) susidarytų laimėjus arbitražinį ginčą Stokholme.

Kad Lietuva yra pajėgi iš Rusijos dujininkų išsireikalausiti permokas už gamtines dujas, patvirtina ir sėkmingi kitų šalių pavyzdžiai teisiniuose ginčiuose su „Gazprom“. Visai neseniai Vokietijos bendrovė RWE dėl nesąžiningos rusų dujų koncerno kainų politikos pergalę pasiekė Vienos arbitraže, kur iš „Gazprom“ prisi teisė daugiau nei 5 mlrd. litų kompensaciją. Galų gale net ir „Gazprom“ siekis kuo greičiau susitarti su Vyriausybe bei daryti tam tikras nuolaidas rodo, jog Rusijos dujininkai netiesiogiai pripažįsta taiką neteisingą kainodarą Lietuvos vartotojų atžvilgiu.

Apie ką tyli socialdemokratų Vyriausybė?

Klausant kalbų apie dujų tiekimo sutarties pratęsimą

su „Gazprom“, kažkodėl negirdėti balsų, agituojančių už „Gazprom“ peršamos „imk arba mokėk“ (angl. take-or-pay) sąlygos atsisakymą. Ši sąlyga, įtvirtinanti prievolę rusiškų dujų vartotojams sumokėti už iš anksto suderėtą metinį dujų kiekį (net jei tiek dujų ir nebuvo suvartota), yra vienas didžiausių galvos skausmų ne tik Lietuvai, bet ir kitoms „Gazprom“ dujas vartojančioms valstybėms.

Dėl „imk arba mokėk“ sąlygos besiteisusi tos pačios RWE dukterinė bendrovė Čekijoje 2012 m. Vienos arbitraže pasiekė pergalę. Užsienio valstybių pavyzdžiu nesutinkant su „imk arba mokėk“ sąlyga būtina sekti ir mūsų šaliai.

Kaip išspręsti „imk arba mokėk“ problemą Lietuvoje? Galiojantis Gamtinių dujų įstatymas numato, kad iš „Gazprom“ nuo 2015 metų turėtų būti perkama 25 procentų visų Lietuvoje suvartojamų dujų. Todėl priimtina pasirašyti penkerių metų trukmės sutartį su Rusijos tiekėjais, tačiau iš anksto numatant nupirkti tik apie 0.5 mlrd. m³ dujų.

„Gazprom“ dujų kaina turėtų būti atsieta nuo didesnių kainos šuolių patiriančios naftos (mazuto) kainos. Kadangi gamtinės dujos yra biokurą pakeičiantis kuras, naujoje sutartyje gamtinių dujų kaina turėtų būti susieta su biokuro kaina Lietuvoje.

Šiam iš „Gazprom“ perkamų dujų kiekiui galėtų būti taikoma „imk arba mokėk“ sąlyga. Dar 50 proc. Lietuvoje suvartojamų dujų iš „Gazprom“ galėtų būti perkama tik tuo atveju, jei jis pasiūlytų mažesnę kainą nei kiti rinkos dalyviai. Šiam kiekiui „imk arba mokėk“ sąlyga nebūtų taikoma. Ne mažiau svarbu reikalauti skaidrios ir politizuotai kainodarai atsprios gamtinių dujų apskaičiavimo formulės – ši formulė privalo būti sudaryta iš išimtinai laisvos rinkos dėsniais pagrįstų dedamųjų.

Kairiųjų rankomis žlugdomas SGD terminalo projektas

2015 m. pradėsiantis veikti Suskystintų gamtinių dujų terminalas Lietuvoje sukurs gamtinių dujų rinką ir panaikins „Gazprom“ monopoliją. Lietuvai gamtines dujas pradėjus pirkti iš kitų tiekėjų, net ir be atskirų derybų, „Gazprom“ – jei tik norėtų likti Lietuvos rinkoje – privalėtų mažinti dujų kainą iki rinkoje vyraujančių kainų.

Belieka apgailestauti ir stebėtis, kad Lietuvos gyven-

Europeana komunikacijos vadovas Jan Purday ir prof. Vytautas Landsbergis – Baltijos kelio kūrėjai internete.

15min.lt

tojams dujų ir šildymo kainas mažinančios dujų rinkos sukūrimas socialdemokratams nėra siektinas tikslas. Tokią išvadą galima padaryti iš to, kaip entuziastingai Vyriausybė svarsto pasiūlymą tariamą nuolaidą dujoms išmainyti į 5 mlrd. litų permokų „Gazprom“.

Jeigu Vyriausybė ištis parodytų neturinti stuburo ir sutiktų atsiimti ieškinį iš Stokholmo arbitražo, ilgalaikėje sutartyje fiksuota 20 proc. nuolaida dempinguotų per terminalą tiekiamas dujas ir taip sužlugdytų SGD terminalo projektą. Akivaizdu, jog laimėtojas šioje situacijoje būtų tik „Gazprom“, kuris ne tik ilgiems metams išsaugotų savo monopoliją Lietuvoje, bet ir finansiškai nieko neprarastų. Tikraisiais pralaimėtojais vėl liktų Lietuvos žmonės.

LSDP „Gazprom“ malonina jau ne pirmą kartą

Atrodo, nuolaidžiavimas „Gazprom“ yra tapęs normalia ir nuolatine socialdemokratų Vyriausybės politikos dalimi. 2002-2004 m. Algirdo Brazausko Vyriausybės įvykdytas „Lietuvos dujų“ ir dujotiekių perdavimas „Gazprom“ taip pat vyko mažiausiai rūpinantis Lietuvos žmonių interesais. Šį sandorį su „Gazprom“ galima vertinti kaip didžiausius nuostolius nepriklausomos Lietuvos istorijoje mūsų šalies gyventojams atnešusių veiksmą.

Už juokingai mažą sumą – 216 mln. litų 2004 m. pardavusi 70 proc. „Lietuvos dujų“ akcijų, socialdemokratų Vyriausybė visuomenei aiškino ilgam laikui užtikrinusi pigių rusiškų dujų tiekimą. Tuometinis premjeras Algirdas Brazauskas piktinosi visais, drįsusiais prognozuoti rusiškų gamtinių dujų kainų didėjimą. Mažas kainas turėjo užtikrinti tarp „Lietuvos dujų“

ir „Gazprom“ sutarta dujų kainos nustatymo formulė. Sutartyje su „Gazprom“ „netyčia“ atsiradęs punktas rusų dujininkams leido šią formulę keisti savavališkai.

Slapta su savo kontroliuojamomis „Lietuvos dujomis“ „susiderėjęs“ „Gazprom“ netruko surasti įvairių pretekstų ir nepaklusnią Lietuvą nubausiti dar neregėtomis gamtinių dujų kainomis. Ties kriminaline riba neabejotinai balansuojančios „Lietuvos dujų“ privatizacijos padariniai – didžiausią kainą Europoje už dujas mokantys Lietuvos vartotojai ir nekontroliuojamą monopoliją susikūręs „Gazprom“. Nuo 2004 m. vien per „Lietuvos dujas“ „Gazprom“ kišenę Lietuvos gyventojai papildė daugiau nei 11 mlrd. litų. Pačių „Gazprom“ kontroliuojamų „Lietuvos dujų“ pelnas iki mokesčių nuo privatizavimo pradžios jau perkopė 1 mlrd. litų ribą.

Lietuva privalo derėtis iš stipresniojo pozicijos

Užuot eilinį kartą pasidavusi „Gazprom“ spaudimui, socialdemokratų Vyriausybė privalo išnaudoti visus jai pasiekiamus svetus ir taip sumažinti Lietuvai tiekiamų gamtinių dujų kainą. Jau 2015 m. dėl SGD terminalo realiai pradėsianti veikti dujų rinka, pagal ES III paketo reikalavimus įgyvendinamas nuosavybės dujų sektoriuje atskyrimas, sėkmingas bylinėjimasis Stokholmo arbitraže ir Europos Komisijos vykdomas antimonopolinis tyrimas „Gazprom“ atžvilgiu – tai argumentai, prieš kuriuos Kremliaus dujininkai yra bejėgiai. O gal tik būtų bejėgiai, jei ne viena Lietuvos derybininkų problema – patys Lietuvos derybininkai.

Dainius Kreivys, Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos narys

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Užsienio reikalų ministerija, atsižvelgdama į rugpjūčio 14 dienos įvykius Egipte ir šalyje paskelbtą nepaprastąją padėtį, rekomenduoja Lietuvos piliečiams susilaikyti nuo nebūtinų kelionių į Egiptą, ypač į didžiuosius šalies miestus. Šiuo metu esantiems ar Egipte gyvenantiems Lietuvos piliečiams rekomenduojama būti budriems, vengti bet kokių masinių susibūrimo vietų, demonstracijų, laikytis nustatytų apribojimų, atidžiai sekti naujausius agentūrų pranešimus, su savimi visada turėti asmens tapatybės dokumentą.

Vokietijos laikraštis „Die Welt“ kalba apie galimą skandalą neseniai Barselonoje (Ispanija) vykusiam pasaulio plaukimo čempionate. Leidinys skelbia dviejų tyrimų rezultatus, anot kurių, tam tikruose baseino takeliuose plaukę sportininkai galėjo pasiekti geresnių rezultatų. Straipsnyje minima ir 16-metė olimpinė čempionė Rūta Meilutytė. Teigiama, kad, jei ne povandeninio filtro sukeltas sūkurys, lietuvė galėjo tapti dukart pasaulio čempione. 50 m plaukimo krūtine rungties finale R.Meilutytę septyniomis šimtosiomis sekundės aplenkė rusė Julija Jefimova. R.Meilutytė distanciją įveikė per 29,59 sek., rusė - 29,52 sek. Atitinkamus tyrimus atlikusi JAV organizacija „Counsilman Center for the Science of Swimming“ daro išvadą, kad plaukimo rezultatai čempionate buvo „iškraipyti“. Sportininkų rezultatai esą priklausę nuo takelių, kuriais jie plaukė. Srovė esą galėjo daryti įtaką rezultatui iki dviejų dešimtųjų sekundės. O tai galėjo nulemti medalį. Labiausiai nukentėti turėjo tie plaukikai, kuriems priklausė 1-4 takeliai. Būtent 50 m plaukimo krūtine finale R.Meilutytė stovėjo ant ketvirtojo takelio.

MŪSŲ KULTŪROS PAMINKLAS

Išėivijos lietuvių sutelkusios didžiulės iniciatyvos ir pasiaukojamo darbo rezultatas - 37 tomų lietuviškas leidinys bei dar šeši angliškos „Encyclopedia Lituanica” tomai. Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (TSPMI) renginyje „Lietuvių enciklopedija - lietuvių kultūros paminklas” prisiminta leidinio istorija nuo subrandintos idėjos ir pirmo tomo pasirodymo 1953 metų lapkritį iki 1978-aisiais iškilmingai pažymėtų 25 metus trukusio darbo pabaigtuvių. Demonstruota dokumentinė medžiaga apie Lietuvių enciklopedijos redaktorių ir bendradarbių. Pristatytas ir leidinio elektroninės versijos kūrimo projektas. Kaip patikino šio darbo entuziastas informatikas Vitas Povilaitis, jau dabar adresu www.lituapedija.net galima skaityti 12 leidinio tomų, o iki rudens į elektroninę erdvę turėtų būti perkelta visa Lietuvių enciklopedija.

Simbolizmas - Sibiras

Sovietmečiu Lietuvos bibliotekų specialiuosiuose fonduose laikoma Lietuvių enciklopedija nedaug kas galėjo naudotis. Viename interviu poetas Tomas Venclova prisiminė literatūrologo Vytauto Kubiliaus pasakojimą, kaip jis, rengdamas straipsnį apie simbolizmą, gavo leidimą susipažinti su Lietuvių enciklopedijoje pateikiama informacija: straipsnis „Simbolizmas” pasirodęs šiaip sau, užtat straipsnis „Sibiras” buvęs be galo įdomus.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, užsienyje gyvenantys lietuviai, kaip pasakojo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (LNB) Lituanikos skyriaus vedėja Jolanta Budriūnienė, negailėjo nei laiko, nei asmeninių lėšų, kad Lietuvių enciklopedija ir kiti leidiniai pasiektų skaitytojus. Pavyzdžiui, JAV gyvenantis teisininkas, mecenatas **Donatas Januta**, rašytojos Petronėlės Orintaitės sūnus, asmeninėmis lėšomis nupirko 50 Lietuvių enciklopedijos komplektų ir parsuntė į Lietuvą. Jis nupirko ir 101 „Encyclopedia Lituanica” komplektą, kad būtų išdalytas Lietuvos mokyklų bibliotekoms.

Privati idėja

LNB Lituanikos skyriaus vedėja priminė, kokiomis istorinėmis aplinkybėmis kilo unikalus sumanymas emigracijoje leisti Lietuvių enciklopediją. Po Antrojo pasaulinio karo, pasibaigus 1945-1951 metų Vokietijos

DP stovyklų laikotarpiui, į JAV emigravo, įvairiais skaičiavimais, apie 30-40 tūkst. lietuvių. Tarp naujųjų emigrantų buvo nemažai rašytojų, muzikų, įvairių sričių meno ir mokslo žmonių. Nors prispausti buitės, darbo paieškų, pragyvenimo rūpesčių, jie nepaliko nuošalyje ir visuomeninės veiklos. Jau 1951-aisiais buvo sudarytas JAV lietuvių bendruomenės laikinasis organizacinis komitetas, o metų pabaigoje įkurta ir Lietuvių bendruomenė. Emigracijos sąlygomis netruko atsikurti švietimo įstaigos, kultūrinė veikla, taip pat ir leidyba. Tačiau kaip pabrėžė J.Budriūnienė, leisti Lietuvių enciklopediją buvo ne kokios nors visuomeninės organizacijos sprendimas, o privatus asmens idėja.

Spaustuvininkas ir leidėjas **Juozas Kapočius** dvidešimtmetis dar 1927-aisiais emigravo į Urugvajų. Ten išmoko spaustuvės darbų, baigė spaustuvininkų mokyklą ir po šešerių metų grįžo į Lietuvą jau kvalifikuotas tų laikų specialistas bei didelis novatorius. Dirbo Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune ir diegė spausdinimo naujoves. 1944 metais pasitraukęs į Vokietiją, karo pabėgėlių stovykloje Detmolde leido žurnalą „Skautų aidas”. 1949 metais persikėlęs į JAV, susirado darbą Bruklina, Pranciškonų spaustuvėje. Kaip tik ten, anot paties J.Kapočiaus, „Darbininko” laikraščio redakcijoje vartydamas „Spaudos fondo” 1931-1933 metais išleistą Lietuviškosios enciklopedijos pirmą tomą, pradėjęs „kalkuliuoti” ir apsisprendęs leisti Lietuvių enciklopediją. Jos pirmtakės - Lietuviškosios enciklopedijos - leidimą ties dešimtu tomu (iki raidės J) nutraukė Antrasis pasaulinis karas ir okupacija.

Palaikymas

1952 metų birželį J.Kapočius susitiko su Lietuviškosios enciklopedijos vyriausiuoju redaktoriumi prof. Vaclovu Biržiška, dirbusiu Kongreso bibliotekoje Vašingtone, ir grįžęs į Brukliną, išspausdino „Darbininko” laikraštyje skelbimą, kad Lietuviškoji enciklopedija atgaivinama Amerikoje. Ji bus „mūsų tremtyje praleisto laiko vertingiausias įnašas į Tėvynės kultūrinį lobyną”. Visiems, norintiems ir galintiems prisidėti, leidėjas skelbime nurodė savo adresą, tačiau nesitikėjo naiviai, kad to užteks, ir kaip tikras vadybininkas, pasak J.Budriūnienės, ėmėsi tolesnės veiklos. Per keliones į

„Lietuvių Enciklopedijos” redaktorių susirinkimas (iš k.): Juozas Girmius, Pranas Čepėnas (už J. Girmiaus), Vincas Maciūnas, Juozas Kapočius (spaustuvininkas), Antanas Bendorius, Jonas Puzinas, ir Antanas Mažiulis (redaktorius tyrėjas).

lituanus.org

Čikagą ar net Kanadą telkė būsimus Lietuvių enciklopedijos prenumeratorių. Jų pavardės nuolat buvo skelbiamos „Darbininko” laikraštyje. Nemažai prenumeratos kvitų saugoma LNB archyve, vieno iš Lietuvių enciklopedijos redaktorių Jono Puzino rankraščių skyriuje.

LNB Lituanikos skyriaus vedėja pasakojo, kad Lietuvių enciklopedijos leidybos idėją palaikė ir to meto išėivijos autoritetai. Pavyzdžiui, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) pirminkas Mykolas Krupavičius paskelbė viešą laišką. Palaikymo rezoliucijas priėmė įvairios lietuvių organizacijos. Tokių balsų reikėjo, nes buvo ir skeptikų. Viešojoje erdvėje vyko nemažai diskusijų. Bibliografų duomenimis, per metus nuo idėjos paskelbimo iki įgyvendinimo pradžios spaudoje pasirodė 42 straipsniai. Galiausiai 1952 metų pabaigoje „Darbininko” laikraštyje buvo paskelbta, kad surinkus užtektinai prenumeratorių numatyta Lietuvių enciklopediją leisti.

Svarbu ir amerikiečiams

J.Kapočius įsigijo Bostone nuosavą spaustuvę ir ten perkėlė visus leidybos darbus. Tarpukariu išleisti Lietuviškosios enciklopedijos tomai, kaip to meto interviu „Amerikos balsui” pabrėžė ir prof. V.Biržiška, nebuvo tiesiog perspausdinti, o nemažai redaguoti. Tai liudija ir išlikę redaguoti tekstai. Darbas užtruko šiek tiek ilgiau, nei manė prof. V.Biržiška, ir tik rudenį pasirodė pirmas Lietuvių enciklopedijos tomas. **Bostono lietuvių rašytojų klubas**

surengė iškilmingą jo pristatymą, buvo pašventintos ir spaustuvės patalpos, susirinko didelis būrys visuomeninių, politinių organizacijų atstovų, kultūrininkų, spaudos darbuotojų. Šį lietuviams svarbų įvykį paminėjo ir amerikiečių spauda. Tarkim, laikraštis „Boston Post” rašė, kad faktas, jog lietuviai Amerikoje gali leisti tokį mokslo veikalą, yra svarbus ir amerikiečiams.

Džiugiai prasidėjęs intensyvus redakcinės kolegijos ir leidėjų darbas ne visada, pasak J.Budriūnienės, buvo grįstas sutarimais. Kaip matyti iš J.Puzino rankraščių skyriuje saugomų dokumentų, daug ginčytasi dėl medžiagos atrankos, pateikimo terminų ar redaktorių požiūrio į tam tikrus dalykus. Jau rengiant pirmuosius tomus kilo nesutarimų su vyriausiuoju redaktoriumi V.Biržiška. Jis pasitraukė iš šių pareigų baigiant redaguoti ketvirtą tomą. Tada nuspręsta, kad atskiri redaktoriai redaguos atskirus tomus ir taip gerokai pagreitės enciklopedijos leidyba.

Vietoj gražių kalbų

TSPMI docentas Kęstutis Girmius, ilgamečio Lietuvių enciklopedijos redaktoriaus, filosofo Juozo Girmiaus sūnus, patikino, kad skepticizmo, ar pavyks išleisti enciklopediją, anuomet netrūko. Ir vargu ar ji būtų išėjusi, jei ne spaustuvininkas J.Kapočius.

„Visos kalbos apie prenumeratorių, gražius laiškus iš Krupavičiaus ir kitų mažai reikšė, jei jis būtų neužsispyręs ir jei būtų neturėjęs, sakyčiau, vadybininko gebėjimų. Tad po kiek laiko pavertė enciklopediją gyvenimo darbu, - kalbėjo

filosofas ir publicistas. - Jis rizikavo savo kapitalu. Kai enciklopediją pradėjo leisti, lietuviai dar buvo neįsitvirtinę Amerikoje ir neturėjo daug pinigų. Kita vertus, jei būtų laukęs dar kelerius metus, žmonės, gavę geresnius darbus, vargu ar būtų ryžęsi dirbti už tokius minimalius atlyginius, kokius J.Kapočius galėjo mokėti.”

K.Girmiaus įsitikinimu, gerai, **kad pasirinkta leisti visuotinę, o ne lituanistinę enciklopediją**, kaip iš pradžių diskutuota, nes tokia būtų tapusi dar viena „Kas yra kas”. Ir nors buvo ne vienas santykių sprogimas tarp intensyvaus projekto įgyvendintojų, dėl to darbas niekada nusustojė. Dirbo iš esmės tik trys redaktoriai: **J.Girmius, J.Puzinas ir Pranas Čepėnas**. Kiekvienas per metus parengdavo po vieną maždaug 600 puslapių tomą. Toks krūvis šiais laikais beveik neįsivaizduojamas. Nors bendradarbių buvo daug, tačiau jie - nevienodo lygio. Didelis laimėjimas buvo rasti jauną lietuviškai rašantį žmogų. Ilgainiui bendradarbių gretos retėjo ir dar dėl to vėliau pradėtas projektas vargu ar būtų buvęs sėkmingai baigtas.

Anot J.Kapočiaus, Lietuvių enciklopedijos leidyba iš viso kainavo apie 1.5 mln. JAV dolerių. Vietoj planuotų 20, išėjo 37 tomai (du - papildymų). Prie šio didžiulio darbo prisidėjo per tūkstantį žmonių nuo redaktorių, bendradarbių iki tekstų rinkėjų ir kitų pagalbininkų. Lietuvių enciklopedijos pagrindu 1970-1978 metais buvo išleista ir Simo Sužiedėlio redaguota šešiatomė „Encyclopedia Lituanica” anglų kalba. *Milda Kniežaitė, LŽ*

GIMUSI PO LAIMINGA ŽVAIGŽDE

Garbingą 75 metų sukaktį švenčianti nenuilstanti kovotoja už žmogaus teises ir laisves, disidentė, vienuolė Nijolė Sadūnaitė, žvelgdama į nueitą kelią, teigė dėl nieko nesigailinti. „Galbūt galėjau daugiau gero žmonėms padaryti“, - pagalvojusi pridūrė ji.

Šiomis dienomis Švč. Nekaltosios Mergelės Marijos seserų tarnaičių kongregacijos (Marijos Tarnaitės) namuose sostinės Pavilnio rajone telefonas tiesiog kaista. Apvalaus gimtadienio proga skambučių lavina užgriuvo beveik du dešimtmečius čia gyvenančią seserį N.Sadūnaitę. Aplinkinių meilę ir dėkingumą rodo gėlėsė skęstantis sukaktuvininkės kambarys, dėžutės saldinių ir kalnai jos taip mėgstamų įvairiausių vaisių. „Niekada tų gimtadienių nesureikšmindavau ir nešvėsdavau“, - LŽ vakar sakė N.Sadūnaitė. Iškilmingiausias, pasak jos, buvo 70-mečio minėjimas, kurį Kaune surengė bendražygis ir bendramintis arkivyskupas Sigitas Tamkevičius.

Stiprūs genai

Geraai nusiteikusi, žvali, humoro nestokojanti N.Sadūnaitė prisipažino kasdien besijau-

čianti laiminga. „Turbūt gimiau po laiminga žvaigždė. Mama pasakojo, kad į pasaulį atėjau penktą ryto ir labai rėkdama, - šmaikštavo ji, o surimtėjusi pridūrė: - Man skauda tik tuomet, kai skauda kitam.“ Tvirtą, optimistišką, jaunatvišką prigimtį sukaktuvininkė spėjo paveldėjusi iš senelių bei tėvų, kurie, anot jos, buvo „ūkininkai darbštuoliai“. „O aš visą laiką norėjau būti arčiau dangaus. Svajoju apie skraidymą, norėjau būti lakūnė“, - ankstyvasias svajones prisiminė N.Sadūnaitė. Ji mano, kad būtent tas aukštumos, erdvės bei „maksimumo poreikis“ ir nulėmė tolesnį gyvenimo kelią. „Mano tėveliai buvo labai geros širdies. Visada buvau skatinama pagelbėti, padėti silpniesiems už save. Iki šiol šventai tikiu: kuo žmogus daugiau atiduoda kitiems, tuo daugiau džiaugsmo turi“, - sakė pašnekovė. Todėl ją piktina bet kokie mėginimai ardyti šeimą. „Sugrius šeima, neliks ir valstybės“, - tikino sesuo Nijolė.

Bendražygiai palaiko

Su kongregacijos, kurios centriniai namai įsikūrę Panevėžyje, vadovėmis bei seserimis

gimtadienį jubiliatė pasakojo atšventusi sekmadienį. „Lietuvoje turiu apie 70 seserų, o per pasaulį – daugiau kaip 1500. Marijos tarnaičių yra Ruandoje, Konge, Lenkijoje, Baltarusijoje, Italijoje, JAV“, - pasakojo N.Sadūnaitė ir priminė, kad vienuolynas įkurtas 1878 metais. Per patį gimtadienį, ji sakė sulaukusi itin malonaus skambučio iš Kauno. Pasveikino Mindaugo Tamonio, jauno talentingo inžinieriaus, chemiko, poeto, negailestingai palaužto sovietinio KGB, teta. „Kai 1975 metais mane po 10 mėnesių tardymo išvežė į Sibirą, Pavilnyje jį pakišo po traukinį. Tikras šviesulys buvo“, - skaudų biografijos momentą prisiminė sukaktuvininkė. Paklausta, ar bent retsykiais susitinka su bendražygiais, su kuriais teko rengti ne vieną protesto akciją, kalėti saugumo kameroje bei tremtyje, N.Sadūnaitė apgailestavo, kad nemažai jų jau iškelia vo anapilin. Kartu pasidžiaugė, kad visas sumanytas „tiesos ir teisingumo“ iniciatyvas noriai palaiko netoliese gyvenantis Antanas Terleckas, Petras Plumpa, monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Sveikata nesiskundžia

Savo įsitikinimams bei širdžiai mielų renginių iki šiol

Disidentė, vienuolė Nijolė Sadūnaitė

nepraleidžianti N.Sadūnaitė sakė visur, kur tik reikia, puikiausiai nuvažiuojanti sostinės autobusais ir troleibusais. Ir jokio mobiliojo telefono jai nereikia. Stengiasi sveikai maitintis, pasakojo rytais valganti tik košes (avižų, grikių), kuriose - „vieni vitaminai“. Dažniausiai geria žaliąją arbatą, kuri padeda sureguliuoti spaudimą. Paklausta, ar jubiliejaus stalą pagardino tortas, sesuo Nijolė prisipažino šio skanėsto nevertinanti - tai

esą „sugadintas maistas“. „Labiausiai mėgstu vaisius – vyšnias, bananus, obuolius, slyvas. Per gimtadienį jų pri-nešė kalnus“, - pasakojo pašnekovė. Poreikio lankytis pas gydytojus, išskyrus odontologą, kol kas sakė neįsivačiant. „O ko man pas juos eiti? Dar tik gyvenimo pradžia. Sako, senatvė prasideda nuo 90 metų, tad man dar 15 metų reikės palaukti“, - šmaikštavo N.Sadūnaitė.

Raimonda Ramelienė, LŽ

VILNIAUS KATEDROS LOBYNAS – IŠSAUGOTA ŠIMTMEČIŲ ATMINTIS

Vilniaus katedros lobyno slėptuvę atidarius 1985 m. **LDM nuotr.**

Bažnyčių lobynais vadinami itin brangių, meniškų liturginių reikmenų ir kitų išskirtinių dirbinių rinkiniai, kuriems saugoti neretai būdavo įrengiamos atskiros patalpos. Tokius rinkinius sudarydavo bažnyčios steigėjų (fundatorių) dovanos, įvairių geradarių aukos ar dvasininkų įsigytos ir savo šventovei paliktos vertybės. Naujai paskirti vyskupai buvo įpareigoti palikti Katedrai po aukso taurę.

Lobyno senumas ir turtingumas rodė jį turinčios bažnyčios reikšmę, atspindėjo jos statusą, liudijo istoriją. Tai buvo ir tam tikra finansinė investicija, kuri neretai padėjo spręsti ekonomines bažnyčios problemas. Tad paprastai šie rinkiniai buvo akylai saugojami ir gausinami.

Meninė ir istorinė lobyno daiktų reikšmė ne iš karto tapo nekvestionuojama vertybe – il-

gai pirmiausia buvo vertinama praktinė dirbinių funkcija ir materialinė vertė, todėl susidėvėję, aplūžę ar šiaip pasenę kūriniai neretai buvo perdaromi į naujus, atitinkančius naujos epochos skonį ir poreikius.

LDK istorija nebuvo palanki lobynų likimui, tad itin senų ir vertingų rinkinių išliko nedaug.

Lietuvos krikštą menanti kolekcija

Vilniaus katedros lobynas buvo seniausias ir gausiausias, su juo vargu ar galėjo lygintis kokios kitos LDK bažnyčios turtai, nors kai kuriose iš jų būta itin prabangių, išskirtinių kūrinių.

Katedros lobyno pradžia siekia XIV a., nes jis buvo pradėtas kaupti iš karto po Lietuvos krikšto, pastačius pirmąją katedrą, o jo istorija atspindi visą LDK gyvavimo laikotarpį (net jį peržengia).

Katedros lobyną sudaro iš brangiųjų metalų pagaminti liturginiai indai, brangakmeniais puoštos monstrancijos, relikvijoriai, kryžiai, brangūs bažnytiniai drabužiai, vyskupų insignijos, paveikslų aptaisai ir karūnos.

Šis rinkinys buvo išsaugotas Vilniaus katedros kapitulos rūpesčiu. Vertingiausi lobyno daiktai buvo saugoti specialiose, slaptose patalpose, rakinami skryniose ir naudoti tik per

didžiausias religines iškilmes.

Žinoma, netekčių nepavyko išvengti. Kai kurie ankstyviausi Katedros liturginiai reikmenys buvo prarasti dar XV–XVI a., matyt, gaisrų metu.

Su Jogailos vardu dabar siejamas tik mažas suveriamas gotikinis dramblio kaulo altorėlis, vaizduojantis Kristaus kančios scenas.

Nors ir kelis kartus perdirbtas, bet išliko ir šv. Stanislovo rankos relikvijorius, manoma, padovanotas Krokuvos katedros kapitulos tuoj po Vilniaus vyskupystės įsteigimo.

Lobyno puošmena – Vilniaus vaivados, LDK kancelerio Alberto Goštauto dovanotas kryžiaus formos krikštolinis šv. Eustachijaus relikvijorius, šio didiko Geranainių Šv. Mikalojaus bažnyčiai dovanota monstrancija, kuri į Vilniaus katedrą pateko 1698 metais.

Liturginių indų ar kitų reikmenų dovanotojus paprastai rodo ant dirbinio išpausti jų herbai ar įrašai. Iš šių ženklų galima spręsti, kad Vilniaus katedrai brangių dovanų yra palikę ir LDK dvasininkai, ir didikai – Radvilos, Sapiegos, Pacai.

Karų ir negandų sūkuriuose

Vienas sudėtingiausių laikotarpių Katedros lobyno istorijoje – XVII a. vid. karas su Maskva. Kai 1654 m. į Abiejų Tautų Respublikos teritoriją ėmė veržtis maskvėnų kariuomenė, Vilniaus katedros kapi-

tula, negalėdama užtikrinti daugybės Katedros ir Šv. Kazimiero koplyčios vertybių saugumo, priėmė drastišką sprendimą – nuo brangių, auksu ir sidabru atastų ir siuvinėtų liturginių drabužių buvo nuimti perlai ir brangakmeniai, o drabužiai sudeginti, kad išsilydžiusias brangiųjų metalų gijas būtų galima transportuoti kartu su kitomis brangenybėmis.

1655 metais, prieš pat Vilniaus okupaciją, Katedros vertybės buvo padalintos į dvi dalis ir išvežtos iš miesto, o tai, ko nebuvo įmanoma išvežti, stengtasi paslėpti Katedros rūsiuose ar užkasti žemėje.

Viena dalis, kurioje buvo seniausi ir brangiausi dirbiniai, laivais buvo plukdoma į Karaliaučių, tačiau kaip tik ją priešo kariuomenė perėmė ir išgrobstė. Kita lobyno dalis kartu su šv. Kazimiero relikvijomis iš pradžių buvo slapstoma Žemaitijoje, vėliau pergabenta į kunigaikščių Sapiegų Ružanų dvarą (dab. Baltarusijoje), o karo pabaigoje perkelta į Lenkiją, kur buvo saugoma įtvirtintame Čenstakavos paullinų vienuolyne.

Dalis bažnyčios sidabro buvo paaukota valstybės reikmėms, krašto gynybos poreikiams, dalis dingo vežiojimų ir slapstymų sumaištyje.

Nors Vilnius buvo išvaduotas 1661 m. pradžioje, išsaugota lobyno dalis į Katedrą sugižo tik 1667 metais. Atnaujinant karo nuniokotą bažnyčią ir

atstatant liturginių indų bei kitų reikmenų kolekciją daug prisidėjo Vilniaus vyskupai, iš kurių dosniausias buvo vyskupas Mikalojus Steponas Pacas.

Jis padovanojo aukso taurę su patena (lėkštele), kitų liturginių indų ir brangių liturginių drabužių. Dalis šių kūrinių, puoštų donatoriaus herbais, išliko iki mūsų dienų ir laikomi Lietuvos baroko dailės šedevrais.

XVII a. vid. karas atnešė daug nuostolių, tačiau tai nebuvo paskutiniai lobyno kolekcijos praradimai. Dar kartą nemažai sidabro dirbinių buvo paaukota tėvynei jau LDK istorijai baigiantis.

Lobis rastas 1985 metais užmūrytas sienoje

1794 metais Tado Kosciuškos sukilėliams iš Katedros, kaip ir iš kitų bažnyčių lobynų, buvo atiduota daug senų vertybių ar jų dalių. Tiesa, XIX a. Vilniaus katedrai buvo perduoti dalies uždarytų Lietuvos bažnyčių turtai, taigi dabar šis rinkinys bent iš dalies atspindi ne tik Katedros, bet visos LDK krikščioniškosios kultūros paveldo meninį lygį ir grožį.

1939 m. bene vertingiausia išlikusio lobyno dalis (auksakalystės dirbiniai) buvo užmūryta Katedros sienose, šios vertybės atrastos tik 1985 metais. Nuo 2009 m. jos eksponuojamos Bažnytinio paveldo muziejuje Vilniuje.

LDKistorija.lt

LAIŠKAI

GERBIAMAS REDAKTORIAU
VYTAUTAI RADŽIAU,

Šį Rožės Ražauskienės laišką man atsiuntė dr. Romualdas Kriaučiūnas. Sprendžiant iš laiško turinio, galiu teigti, kad laiško autorė yra susimaišiusi ir seno amžiaus pasekmių palies-ta, nebesuvokia kas realybėje vyksta. Rožė Ražauskienė yra 90 metų, vos girdi ir sun-kiai susigaucho, kas aplink ją vyksta. Ji paskaitė „Drauge“ išspausdintą LB Tarybos narės, Laimos Maziliauskienės, LB Michigan apygardos suvažiavi-mo aprašymą. Rožė nesuprato viso aprašymo, nes teigia, kad buvo vykdyti **nutarimai** – jų

iš **viso nebuvo**. Aprašyme yra tik išvardintos temos, kurios buvo nagrinėjamos LR Seimo ir PLB komisijos posėdžiuose, kurie vyko Lietuvoje. Su pagarba, **Janina Udrienė**

Red. Rožės Ražauskienės laiškas „Dirvoje“ buvo išspausdintas liepos 23 d. laidoje. Šį kartą spausdina-me Laimos Maziliauskienės pateiktas rezoliucijas Lietuvai ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenei svarbiais klausimais.

1. Komisijos posėdžiu-se buvo aptarta „Globalios Lietuvos“ programa - tai yra užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą programa. Aptartos jos veiklos kryptys ir konkrečios priemonės telkiant užsienio lietuvius valstybės ir visuomenės pažangai. Dėl didėjančios emigracijos, posė-dyje nuskambėjo raginimas LR Vyriausybei įsteigti instituciją prie LR Vyriausybės, kuri rū-pintųsi užsienyje gyvenančių lietuvių reikalais ir užtikrinti užsienio lietuvių reikalų koor-dinavimo komisijos veiklą ir jos testinumą. Šiuo klausimu priimta rezoliucija.

2. Komisija paminėjo Lietuvos gyventojų trėmimo operaciją, vykdytą 1948m. gegužės 22-23 dienomis ko-diniu pavadinimu „Vesna“ („Pavasaris“).

3. Komisija aptarė 2014m. vyksiančios dainų šventės „Čia mano namai“ organi-zavimo reikalus. Komisijos bendru sutarimu buvo priimta rezoliucija, kurioje pabrėžia-ma šventės svarba. Komisija ragina gerinti dainų šven-tės organizavimą, gerinant sklandesnį bilietų platinimą, taip pat užtikrinant pakan-kamą lėšų skyrimą dalyvių atvykimui, apgyvendinimui ir maitinimui.

4. Komisijos posėdyje buvo svarstomos Lietuvių kalbos vartojimo, jos išsaugojimo užsienyje ir Lietuvoje proble-mos. Priimta rezoliucija, kurioje yra nemažai siūlymų LR Vriausybei, vieni iš svar-biausių: 1. Komisija siūlo LR Vyriausybei, dėti pastangas, kad lietuvių kalba būtų įtrauk-ta į UNESCO nematerialaus kultūros paveldo sąrašą; 2. taip pat siekiama užtikrinti lie-tuvių kalbos, kaip vienos is ofi-cialiujų Europos Sąjungos kal-bų, statusą Europos Sąjungos institucijose.

5. Viena iš aktualiausių, ir bene svarbiausių užsienyje gyvenantiems lietuviams

komisijoje svarstytų temų, buvo Lietuvos Respublikos Pilietybės išsaugojimas įgi-jus kitos valstybės piliety-bę. Priimta rezoliucija „Dėl LR Pilietybės“, kuri patei-kia aiškią PLB poziciją dėl LR pilietybės išsaugojimo. Rezoliucijoje Komisija atkrei-pia LR Seimo dėmesį į tai, kad LR Seimas dar neišnaudojo visų galimybių svarstyti ir priimti istatymus, kuriais su-teikiama teisė turėti kartu LR pilietybę ir kitos valstybės pi-lietybę pakeitimus, nekeičiant LR Konstitucijos; 2. siūlo LR Seimui atidėti Seimo nutari-mo: „Dėl referendumo dėl LR Konstitucijos 12 straipsnio antrosios dalies paskelbimo“ projekto svarstymą ir priėmi-mą; 3. ragina LR Seimą ieškoti teisinio reglamentavimo būdų, kad asmuo, igijęs kitos vals-tybės pilietybę, išsaugotų LR pilietybę, ir siūlo šiam tikslui sudaryti darbo grupę kartu su Pasaulio lietuvių bendruo-menės Valdybos pasiūlytais ekspertais.

6. Kita Komisijoje aptarta tema - Lietuvos ekonomikos problemos, buvo nagrinėjami jų sprendimo būdai, palankių sąlygų verslui kurti ir vys-tyti sudarymas. Komisijos posėdyje nuskambėjo nema-žai pasiūlymų bei priimta komisijos rezoliucija: „Dėl Lietuvos ekonomikos proble-mų ir jų sprendimo būdų“, kuria skatina 1. LR Seimą kurti stabilią teisinę aplinką vers-lui ir ekonomikai plėtoti; 2. parengti ir priimti įstatymus, mažinančius „šešėlinės“ eko-nomikos, korupcijos valstybės ir savivaldybių insitucijose priežastis; 3. ragina LR Seimą, LR Vyriausybę, Lietuvos verslo įmones, asociacijas, konfe-deracijas siekti atviresnio ir aktyvesnio dialogo.

7. Komisijos posėdyje buvo svarstyta Lietuvos energetikos projektų vystymas, plėtoji-mas ir jų įgyvendinimo proble-mos. Priimtose komisijos

KAI AKIPLĖŠOS LAIMI

Nuo 1930-jų metų lietuvių diplomatai Romoje veikė iš Lietuvos Respublikos am-basados. Jie ten priimdavo garbius svečius ir turėjo savo rezidenciją tuose puošniuose rūmuose, kurie vadinosi „Villa Lituania“. Apmadu ir apgailėtina, kad iš šio pastato, kuris buvo teisėta Lietuvos Respublikos nuosavybė, mūsų diplomatai buvo išguiti ir Italijos valdžios „raginimu“ perduoti Sovietų Sąjungai, akiplėšiškai pavergusiai mūsų tautą. Daugelį metų išeivi-jos lietuviai ieškojo būdų šią Lietuvos Respublikos nuosa-vybę atgauti, tačiau Sovietų Sąjunga, totalitarinė valstybė, stipriai į kairę palinkusi Italijos valdžia ir kitos valstybės, pasiremamos nelemtu „po-litical correctness“ vikriai ir apgaulingai diplomatiškai išsisukinėjo, nes jos šio dalyko nelaikė „pirmenybe“.

Lietuvai atgavus nepriklau-somybę, o Rusijai „pakeitus“ (?) savo nomenklatūrą, mes vėl turėjome viltį atgauti šią

nuosavybę. Tačiau dėl anks-čiau minėtų kliūčių/pinklių ir dabartinės Lietuvos valdžios „nemoksliskumo“ ar neryž-tingumo, Rusija vėl laimėjo. Pagal surinktas žinias, ne-trukus Lietuvos Respublikos Ambasada Romoje įsikurs jai skirtose naujose patalpose – Palazzo Blumenstihl rūmuose, jų ketvirtame 640 kvadratinų metrų aukšte. Šis vienašališ-kas nutarimas buvo priimtas pasirašius sutartį Italijos ir Lietuvos valdžios pareigū-nams. Tai lyg atlyginimas Lietuvai už neteisėtai pasisa-vintą „Villa Lithuania“. Pagal šią sutartį, Lietuva šiomis pa-talpomis gali naudotis nemo-kamai iki 2112 metų. Būtume naivūs, jei patikėtume, kad šios sutarties turinys buvo pilnai paviešintas. Ateityje dar daug kas paaiškės. Ir kas tai per mainai? Vienas aukštas už visus puošnius rū-mus? Kokie mes nuolankūs! Aiškėja, kad Lietuvos valdžia tikrai „moka“ derėtis lietuvių tautos „naudai“. Atrodo, kad

TRISPALVĖ
MT. WHITNEY VIRŠŪNĖJE

Amanda su trispalve pasiekus Mt Whitney viršūnę 1997-09-13.

Po 2012 m. tautinių šokių šventės Bostone, Jonas ir Virginija Mulioliai, pake-liui į namus užsuko į New Yorko Adirondacks parką. Jų tikslas buvo išbandyti devy-nerių metų dukters Anikos pajėgumą įkopti į Mt. Marcy

rezoliucijose raginama LR Seimą ir Vyriausybę visomis priemonėmis siekti Lietuvos energetinės nepriklausomybės, vystyti energetikos projektus įvertinus, juos įgyvendinant kylančią grėsmę žmonių svei-katai ir aplinkai.

Kiti numatomi Komisijos posėdžiai įvyks šių metų ru-denį, kur bus tęsiamas jau pradėtų temų svarstymas bei įgyvendinimas, taip pat bus svarstomos naujos komisijos darbotvarkėje patvirtintos temos“.

viršūnę (5,344 pėdų – 1,629 metrų). Jai pavyko, tad tėvai šiais metais nutarė išgauti leidimą kopti į Kalifornijos Mt. Whitney (14,456 pėdų – 4,348.8 metrų). Kadangi Whitney, išskyrus Aliaskos Mt. McKinley, yra JAV aukš-čiausias, tapo labai patrauklus lipimui. Tad loterijos būdu leidžiama ne daugiau kaip 50 žmonių į dieną; iš gavusių beveik pusė pasiekia viršūnę. Pasisekė visiems penkiems (prisidėjo ir seneliai Algirdas ir Amanda) gauti bendrą leidi-mą, pradėti liepos 17-tą dieną.

Treniravosi porą mėnesių, su smėlio maišiukais kuprinė-se, ant artimų kalniukų, o nu-skridę į JAV pietvakarius, nors dažnai temperatūra siekė virš 100°F, Mirties slėnyje (Death Valley) 116°F, dešimtį dienų laipiojo, keliavo Didžiąjame

„DIRVAI“
AUKOJO

J.Čekanauskienė,
Westlake Village, CA 102
S.Dubauskas,
Clarendon Hills, IL 45
Anonimas, Cleveland, OH ..35
R.Giedraitis, Livonia, MI30
V.Plečkaitis,
Richmond Hts., OH..... 30
W.Wengel, Delran, NJ..... 28
B.Mikalauskas,
St.Petersburg, FL..... 23
A.Skridulis,
Daytona Bch., Fl 20
K.Biliūnas, Willowick, OH .18
R.Selenis, Livonia, MI 8
A.Alkas, Tampa, FL 2
S.Tomkus, West Hills, CA...2
A.Vaitys, Highland Pk., IL...2

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Lietuvos Respublikos šešio-liktosios vyriausybės viduje dar tebeglūdi tie, kuriems teisybė ir atsakomybė yra svetimos vertybės.

Algirdas V. Matulionis

Kanjone (Grand Canyon), Bryce, Zion ir Natural Bridges valstybiniuose parkuose, Utah Vaiduoklių slėnyje (Goblin Valley state park)...

Kad priprasti prie aukštumų, išvengti „altitude sickness“, pernakvojo 8,290 pėdų aukšty-je, jau netoli „Portal“ – pradžios tako link Mt. Whitney. Su kup-rinėm kupinom nakvynės reik-menų, palapinėm, specialaus maisto, dviem specialiomis sta-tinėlėmis (apsaugoti maistą nuo meškų...) per aštuonias valan-das pasiekė 12,040 pėdų aukš-tyje Trail Camp stovyklavietę. Sustatė abi palapines, filtravo vandenį, pavalgė (saugodami naudojamą maistą nuo švilpikų (marmots), ir pernakvojo. Rytą, palikę palapines ir daugumą daiktų, pradėjo sunkiausias tako dalis. Prieš keletą metų įvyko didokas uolų kritimas, teko dar atsargiau laiptioti per krūvas granito skeveldrų. Apie 600 pėdų aukščio ir gal pusė mylios nuo viršūnės iš nuovar-gio beveik pasidavė. Tačiau, jau arti matant tikslą, vienas kitą paragino ištesėti. Tad lie-pos 18-tą dieną per devynias valandas pasiekė viršūnę ir iškėlė Amandos pusseserės iš Vilniaus Ados padovanotą trispalvę. Jau trūko laiko nultipti iki palapinių, paskutinę valan-dą padėjo tik pakilęs mėnulis. O atgal prie mašinos sugrįžo be nuotykių. Tai buvo Anikos pirmasis Mt. Whitney įlipimas, Jono ir Virginijos antras, o Amandos ir Algirdo ketvirtas ir paskutinis.

Amanda ir Algirdas Mulioliai

APIE KARJEROS PABAIGĄ NEKALBA

Disko metikas Virgilijus Alekna. *sportas.lt*

Vėlų rugpjūčio 14 d. varą į Vilniaus oro uostą iš Maskvos parsiskrido lengvosios atletikos pasaulio čempionato dalyviai disko metikai Virgilijus Alekna ir Zinaida Sendriūtė bei maratonininkė Remalda Kergyte.

Jau dešimtajame pasaulio čempionate dalyvavęs Virgilijus Alekna džiaugėsi, kad niekam iki šiol nepavyko dalyvauti net dešimtyje čempionatų. Paklaustas, ar dar negalvoja apie karjeros baigtį, sportininkas sakė, kad šį sezoną dar pabaigs likusias varžybas, o prieš kitą pagalvos, ar norės toliau sportuoti, ar ne.

– **Ką jaučiate – džiugesį, kad jau dešimtą kartą sudalyvavote, ar nusivylimą dėl prasto rezultato?**

– Nesu tikras, bet, manau, kad pasiekiau rekordą. Nemanau, kad dar kam yra pavykę dalyvauti net dešimt kartų pasaulio čempionatuose. Man tai pavyko. Dėl to malonu, bet, aišku, rezultatas kiek nuvilnia, norėjosi, kad būtų geriau. Šis sezonas man buvo išskirtinai nesėkmingas. Jo pradžioje atsinaujino senos traumos, todėl ir toks rezultatas, tikėjausi daugiau,

– **Kokio rezultato siekėte?**

– Tikėjausi bent jau vakarinėse varžybose sudalyvauti, bet pritrūko to pusės metro. Galvoju, kad pritrūko varžybinės patirties šį sezoną, nors atrodė, kad fiziškai buvau įgijęs gerą formą. Norėjau bent jau 63 metrus nusviesti. Man pastaruosius metus nesiseka rytinėse varžybose.

– **Ar nebuvo skaudu finalą stebėti tik kaip žiūrovui?**

– Kažkaip keista. Planavau važiuoti į stadioną, bet buvau mažai miegojęs. Priguliau pietų metu, o pabudęs supratau, kad jau nespėsiu iki stadiono nuvykti.

– **Ar šis čempionatas neprivertė pagalvoti apie sezono pabaigą?**

– Pirmas skambutis buvo dar 2007 metais Osakoje. Tuomet pirmą kartą išgir-

dau šį klausimą ir nuo laiko girdžiu jį vis dažniau. Ateis laikas ir išeisiu. Aišku, dabar tiek nesportuosiu, kiek anksčiau. Tą tiksliai galiu pasakyti. O šiaip tai pažiūrėsime, reikia sezoną pabaigti. Bus noro – dalyvausiu kitais metais, nebus noro – nesiveršiu. Pažiūrėsime.

Disko metikas Virgilijus Alekna Maskvoje vykstančiame pasaulio lengvosios atletikos finale nepasiekė savo rungties finalo – geriausiu bandymu 61 m 91 cm įrankį nusviedęs dukart olimpinis čempionas neįvykdė kvalifikacinio normatyvo, kuris buvo 65 metrai.

V.Alekna atrankos B grupėje užėmė devintąją vietą, o bendrojoje įskaitoje liko šešioliktas.

V.Alekna tai buvo jau dešimtas pasaulio lengvosios atletikos čempionatas. Pirmenybėse jis be pertraukos dalyvavo nuo 1995 metų: 1995 – 19 vieta, 1997 – 2, 1999 – 4, 2001 – 2, 2003 – 1, 2005 – 1, 2007 – 4, 2009 – 4, 2011 – 6.

Lietuvos disko metikui iki šiol priklauso planetos čempionatų rekordas – 70,17 m (Helsinkis, 2005).

Su Virgilijumi Alekna sugrįžo ir disko metikė Zinaida Sendriūtė, kuriai šis čempionatas taip pat nesusiklostė. Nors sportininkė su pirmu rezultatu pateko į varžybų finalą, galiausiai jai atiteko devintoji vieta.

Atletė atskleidė, kad savijauta jos nebuvo pati geriausia: „Mano savijauta tikrai nebuvo gera. Žinojau, kad per kvalifikaciją turiu gerai pasirodyti pirmu metimu arba nieko gero nebus. O finale buvo noras tą rezultatą pagerinti, bet atranka yra viena, o finalas – kita. Ten daug ką lėmė jaudulys.”

Dovilė Šeduikytė, 15min.lt

„KAS YRA KAS, PASAKYSIME PASKUTINIU MOMENTU”

Rugpjūčio 16 d. Lietuvos rinktinės strategas Jonas Kazlauskas paskelbė, kad į Skopję, kur lietuviai draugiškose rungtynėse susitiks su makedonais, vyks 13 žaidėjų. Komandai dėl artėjančio šeimos pagausėjimo negalės padėti Kšyštofas Lavrinovičius, o Adas Juškevičius klubo pageidavimu išvyks į Vokietiją tikrintis sveikatos. Treneris apie galutinį rinktinės 12-uką: kas yra kas, pasakysime paskutiniu momentu.

Lietuvos nacionalinės komandos vyriausiasis treneris, paklaustas, ar varžovai tinkami pasiruošimo ciklui, teigė, kad ne visada norai ir galimybės sutampa: „Nebūna taip, kad visada turėsi tai, ką išsirinkai. Juk ir kitos komandos turi savo tvarkaraščius. Jei kalbant apie švedus, paskutinės dvejų rungtynės susiklostė gana lengvai, tačiau prisiminkime prieš dvejus metus vykusį Šiaulių arenos atidarymą – tuomet jie nugalėjo Lietuvos rinktinę.”

Kodėl bus vykstama būtent į Makedoniją?

Ten vykstame todėl, kad makedonai buvo atvažiavę į Lietuvą. Yra kontraktas iš anksčiau, ir mes privalome jį vykdyti. Mes galbūt nevyktume vienoms rungtynėms, tačiau yra, kaip yra. Galbūt tai nebus labai gerai, nes su jais susitiksime Europos čempionato grupėje, o ir anksčiau teko ne kartą rungtis. Iš kitos pusės, pasitikrinimas su stipresniais varžovais išvykoje daugeliui bus ne pro šalį.

Kaip vertinate dabartinę rinktinės būseną?

Vyraujančia nuotaika ir atliekamu darbu aš esu patenkintas. Trys susitikimai mums susiklostė pakankamai lengvai, todėl turėjome patys ieškoti kažkokių užduočių. Paskutinėje dvikovoje ilgai gynėmės aikšte, tai nebuvo labai gerai. Manau, kad po rungtynių su makedonais dar labiau paaškęs mūsų stipriosios pusės ir spragos. Dar yra daug laiko. Visgi mūsų laukia

aštuonerios rungtynės, todėl nepulsime rautis plaukų, o dirbsime, kaip dirbė. Būtų gerai, kad spragos išryškėtų greičiau, kad jas spėtumėme ištaisyti. Rotacija sumažės, nes atėjo laikas, kai turiu į formą įvesti pagrindinius žaidėjus. Jie turi ilgiau kartu pabūti aikštelėje ir susižaisti.

Jūsų įvardyti pagrindiniai žaidėjai ir vyks į Europos čempionatą?

Ne visiškai taip. Reikėtų tada jau dabar atsisakinėti žaidėjų. To nedarysime tikrai, nes jei kartais kažkuris iš pagrindinių žaidėjų gautų traumą, mes vėl turėtume prašyti žaidėjų grįžti. Geriau laikysime iki galo tą nežinią ir tik paskutiniu momentu pasakysime, kas yra kas.

Esate sakes, kad rinktinės problema bus įžaidėjas. Ar ji sprendžiasi?

Kol neužaus toks žaidėjas, kuris pakeis paskutinį mohikaną Šarūną Jasikevičių, tol ta problema bus. Daug laiko duodame Adui Juškevičiui, Vyteniui Čižauskui. Stengiamės jiems padėti. Domiuosi jaunių rinktinėmis. Yra visokių minčių ir idėjų. Kalbamės ir su klubais, ir su treneriais. Mes žinome problemą ir jau dabar reikia žiūrėti į ateitį.

Donatas Motiejūnas spėjo atsigauti po traumos?

Net buvau pamiršęs apie tą traumą (juokiasi). Viskas gerai, jis šiandien (rugpjūčio 16 d., *red.*) normaliai sportavo. *alfa.lt*

*Now serving all Lithuanians in Ohio
as well as former Taupa members:*

**Latvian Cleveland
Credit Union**

1385 Andrews Avenue

Lakewood, OH 44107

216-228-1996 or 800-577-1996

latvian@ameritech.net

www.latvianclevelandcu.org

*We offer personal service.
Savings, CD's, IRA's, loans,
online banking, direct deposit,
wires to Lietuva and more...*

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.

Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liudėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

ELTA